

■ Anton Rog, directorul Centrului Național CyberInt/"SRI, prin Centrul Național CyberInt, a acționat pentru asigurarea rezilienței cibernetice la nivel național"
[PAGINA 2](#)

■ Edward Alexandru Crețescu, Director General Regista Digital/"Industria noastră este întâiul beneficiar al lucratului de acasă"
[PAGINA 3](#)

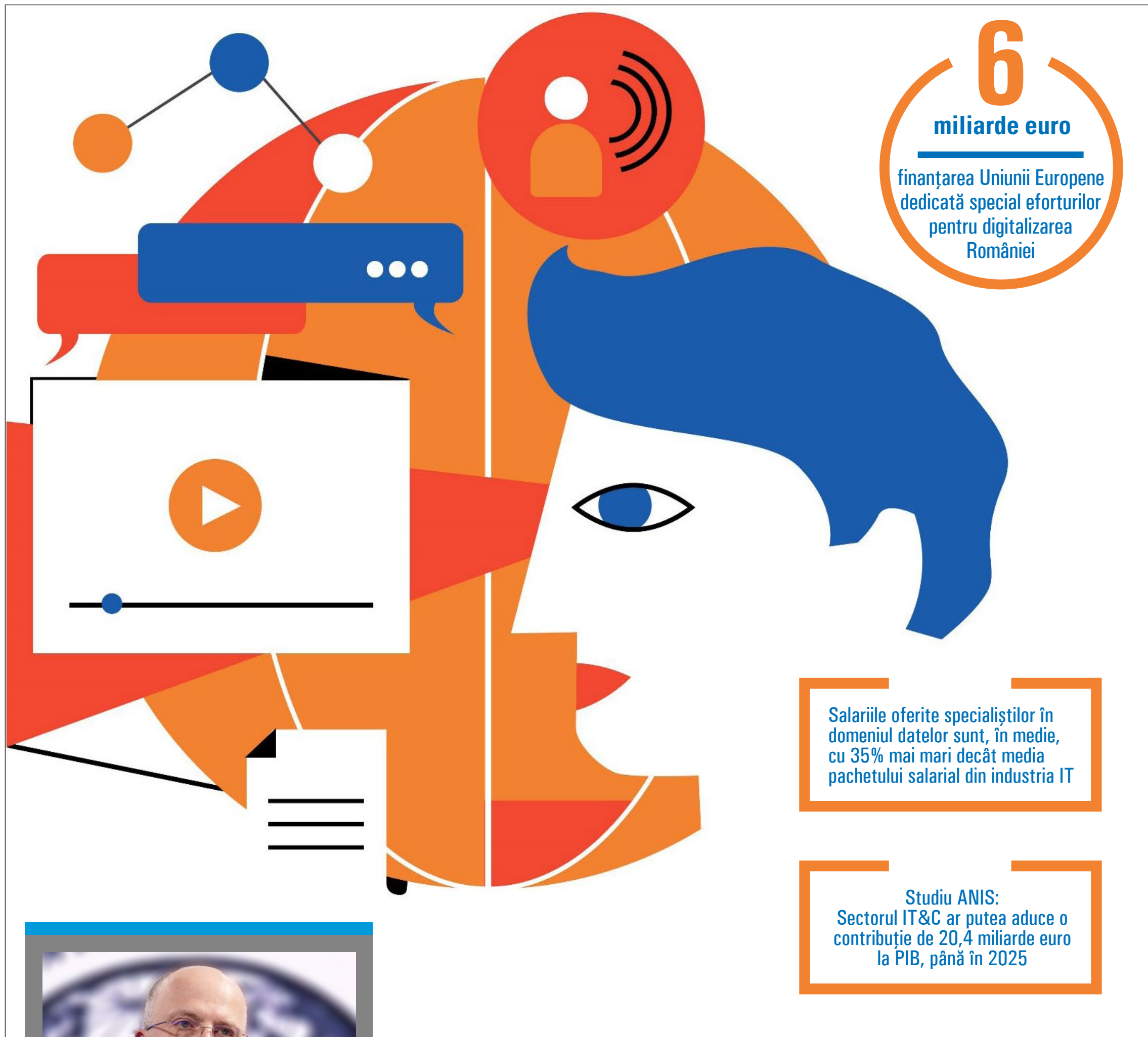
■ Corneliu Asiraf Pandele și Marius Nicolae, SAS Institut/"Rețelele 5G vor juca un rol imens în modelarea viitorului societății noastre"
[PAGINA 4](#)

■ Anamaria Bumbar, Chief Operating Officer, mindit.io /"Noile tehnologii, cum este IA, vor avea un impact asupra raportului cerere/ofertă"
[PAGINA 6](#)

■ Diana David, SAP România/"Business-urile trebuie să adopte o nouă mentalitate pentru a rămâne competitive pe piețele în continuă evoluție"
[PAGINA 8](#)

■ Dan Paraschiv, Country Manager SoftServe România/"România este considerată un pol de talente în domeniul IT"
[PAGINA 9](#)

■ Gorkem Tursucu, CEO TotalSoft / "Inteligența artificială și analiza datelor își pun amprenta din ce în ce mai mult asupra domeniului IT&C"
[PAGINA 10](#)

6
miliarde euro
finanțarea Uniunii Europene dedicată special eforturilor pentru digitalizarea României

Salariile oferite specialiștilor în domeniul datelor sunt, în medie, cu 35% mai mari decât media pachetului salarial din industria IT

Studiu ANIS:
Sectorul IT&C ar putea aduce o contribuție de 20,4 miliarde euro la PIB, până în 2025

Piața IT&C din România reprezintă o piață competitivă, raportat la nivelul celorlalte state membre UE, inclusiv prin prisma faptului că rețelele operatorilor de comunicații electronice din țara noastră s-au dovedit a fi reziliente, atât în timpul pandemiei COVID-19, cât și pe parcursul conflictului militar din Ucraina, ne-a transmis Anton Rog, directorul Centrului Național Cyberint. Specialistul a adăugat: "Între argumentele care susțin acest nivel de competitivitate, menționăm: concurențialitate, transparență și liber acces la nivelul furnizorilor de servicii de comunicații electronice din țara noastră; rețele de comunicații în majoritate pe fibră optică (rețele fixe); viteze mari ale Internetului/de transmisie a datelor; prețurile reduse practicate de operatori, raportat la alte piețe din cadrul UE. (...) În momentul de față, sectorul IT&C înregistrează o creșterea continuă, generând o pondere semnificativă la PIB-ul României. Apreciem că gradul de digitalizare al vieții social-economice se va situa pe un trend ascendent, fapt ce va genera dezvoltarea domeniului securității cibernetice și va crea noi oportunități pentru statul român".

Industria care nu depinde de "vreme și vremuri"

Pandemia și războiul de la graniță au afectat mai toate domeniile de activitate, pe unele mai mult, pe altele mai puțin. Sub acești nori negri există și un domeniu unde soarele a strălucit din plin. Piața de IT&C a trecut prin schimbări majore cauzate de evenimente din ultimii trei ani, dar, conform specialiștilor din domeniu, acest lucru a venit și cu oportunități, care au fost fructificate din plin. Nevoia de digitalizare a produs o cerere mai mare în piață pentru astfel de servicii, ceea ce a permis extinderea pe noi piețe și consolidarea poziției în zonele în care deja se activează. Pandemia a impulsionat digitalizarea, iar în contextul unui an marcat de tensiuni la graniță, piața IT&C din România a fost extrem de dinamică. Vorbim de un sector cu peste 200.000 de specialiști, o industrie care generează peste 6% din PIB-ul țării și o piață cu

DAN NICOLAIE

oameni foarte capabili, cu expertiză ridicată. Un plus, conform rapoartelor Comisiei Europene, în România proporția de femei din sectorul IT este mai ridicată față de alte țări, ocupând locul al doilea în Europa. Cererea pentru servicii este în continuă creștere, chiar dacă în unele momente din 2023 piața a dat semnale de stagnare, cel puțin comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022. Trendurile listate de Gartner indică faptul că oportunitățile aduse de noile tehnologii, cum este IA, vor avea un impact major asupra raportului cerere/ofertă. Pe plan local, susțin tot specialiștii, cu date concrete, sectorul IT se dezvoltă de trei ori mai rapid decât economia națională. Ultimii ani au arătat că, pentru a deveni cu adevărat transformatoare în noua realitate de afaceri, organizațiile trebuie să descopere noi oportunități și să investească în soluții tehnologice inovatoare. Inteli-

gența artificială a devenit deja un instrument direct disponibil pentru consumatorii finali. Este un exemplu în domeniu, dar evident că nu totul este "roz" nici în această privință. Oricine poate interacționa acum direct cu un chatbot, care poate ajuta în diverse situații. Inteligența Artificială (AI) vine cu avantaje evidente, de la îmbunătățirea eficienței operaționale la creșterea productivității sau generarea de oportunități noi de afaceri. Interesul pentru această tehnologie a crescut odată cu lansarea unor instrumente precum ChatGPT, care funcționează cu ajutorul inteligenței artificiale. Cu toate acestea, potrivit celui mai recent studiu global SoftServe, deși există un entuziasm semnificativ atât față de Inteligența Artificială, cât și față de Machine Learning, peste 40% dintre managerii IT intervievați consideră că liderii lor nu acordă suficientă importanță inteligenței artificiale. Iar cel mai îngrijorător este faptul că 83% dintre respondenți

sunt de acord că, în următorii cinci ani, singurii producători de software viabili din punct de vedere competitiv vor fi cei care au integrat cu succes funcționalitatea AI/ML în produse și în strategia generală de afaceri. Așteptările de la autorități nu mai sunt la fel de mari ca în trecut, fiind adus ca argument faptul că legislația poate influența evoluția unei companii, dar acest lucru nu este esențial în strategia pe termen lung a acesteia, mai ales că în domeniul IT&C perspectivele de extindere în afara țării sunt destul de largi. Sunt remarcate anumite facilități fiscale pentru companiile din industria software, precum scutiri de impozit și deduceri fiscale care pot stimula dezvoltarea companiilor, dar se insistă pe faptul că o soluție software competitivă și servicii de calitate vor face diferența. Industria IT evoluează bine pe orice "vreme", iar acest lucru este încurajator pentru economie în general. ■

AUTORITATI

”SRI, prin Centrul Național CyberInt, a acționat pentru asigurarea rezilienței cibernetice la nivel național”

(Interviu cu Anton Rog, directorul Centrului Național CyberInt)

Securitatea cibernetică este foarte importantă pentru indivizi, companii și state. Despre acest subiect delicat, dar și despre evoluția pieței de IT&C ne-a vorbit directorul Centrului Național CyberInt, Anton Rog.

Reporter: Cum arată piața de IT&C după ce a traversat o pandemie care a forțat digitalizarea și un an de război la graniță?

Anton Rog: Piața IT&C din România reprezintă o piață competitivă raportat la nivelul celorlalte state membre UE, inclusiv prin prisma faptului că rețelele operatorilor de comunicații electronice din țara noastră s-au dovedit a fi reziliente atât în timpul pandemiei COVID-19, cât și al conflictului militar din Ucraina. Între argumentele care susțin acest nivel de competitivitate, menționăm: concurențialitate, transparență și liber acces la nivelul furnizorilor de servicii de comunicații electronice din țara noastră; rețele de comunicații în majoritate pe fibră optică (rețele fixe); viteze mari ale Internetului/de transmisie a datelor; prețurile reduse practicate de operatori, raportat la alte piețe din cadrul UE.

Reporter: Care a fost evoluția sectorului după ce cursurile și evenimentele au revenit în offline și mulți angajați s-au întors la birou?

Anton Rog: Evoluțiile înregistrate în perioada post-pandemică la nivelul sectorului IT&C au fost și continuă să fie influențate de dinamica implementării unor proiecte cu rol major în procesul de digitalizare al țării noastre, susținut inclusiv prin intermediul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR). În acest sens, menționăm proiectul Cloudului Guvernamental (reglementat prin OUG nr.89/2022), devenit prioritar la nivel național, având în vedere necesitatea tot mai acută a schimbului de date în format electronic în sectorul public, în condiții de securitate cibernetică, în vederea îmbunătățirii serviciilor dedicate cetățenilor și eficientizării cheltuielilor aferente sistemelor

TIC publice, cât și pentru cele private cu valențe critice pentru securitatea națională, prin utilizarea tehnologiilor inteligente. Prin intermediul acestei investiții, SRI urmărește extinderea la 120 a numărului de instituții și organizații beneficiare din cadrul Sistemului național de protecție a infrastructurilor TIC de interes național împotriva amenințărilor provenite din spațiul cibernetic, dezvoltat prin proiectele Țițeica 1 și Țițeica 2.

Reporter: Care sunt oportunitățile aduse de ultimii ani pentru sectorul în care activați?

Anton Rog: Pe lângă avansul tehnologic și asimilarea acestor progrese în fiecare aspect al vieții cotidiene, provocările asociate evenimentelor din ultimii ani s-au dovedit a fi oportunități benefice pentru consolidarea nivelului de

de statele din Uniunea Europeană?

Anton Rog: Având în vedere evoluția și avansul tehnologic în domeniul IT&C, ar reprezenta o oportunitate pentru autoritățile din țara noastră să-și concentreze eforturile în direcția digitalizării, atât în derularea proceselor ce vizează instituțiile statului, cât și a celor care îi vizează direct pe cetățeni, în condiții de securitate cibernetică.

Astfel, se va putea asigura reducerea gradului de birocratizare, respectiv scăderea timpului de așteptare pentru cetățeni cu privire la soluționarea nevoilor administrative în relația cu autoritățile.

De asemenea, pentru a reduce decalajul înregistrat de România față de alte state membre ale UE, ar fi oportună adoptarea unui set de măsuri pentru:

- creșterea accentului pe implementarea unor programe educaționale, la nivel preuniversitar și universitar, pentru dezvoltarea nivelului de competențe digitale a populației generale;
- încurajarea retenției specialiștilor înalt calificați pe domeniile IT&C și securitate cibernetică;
- susținerea dezvoltării de parteneriate public-private.

Reporter: Oferă România un cadru legislativ optim pentru dezvoltarea afacerilor din domeniu?

Anton Rog: Apreciem că Strategia de Securitate Cibernetică a României pentru perioada 2022-2027, precum și actualul cadru legislativ care reglementează domeniul IT&C autohton, creează premisele dezvoltării unei piețe IT&C competitive și atractive.

Pe lângă oportunitățile comerciale, cadrul conceptual, organizatoric și acțional stabilit de legislația în vigoare vizează consolidarea parteneriatelor de tip public-privat, prin stimularea schimbului reciproc de informații și expertiză. Progresul abordării ce prioritizează cooperarea și parteneriatele public-private este demonstrat de inițiativele concretizate la nivel

național, precum Brașov Cyber Hub și City InnoHub Constanța. Aceste formate oferă oportunitatea dezvoltării interacțiunilor dintre specialiști, furnizori de servicii, societăți autohtone și reprezentanți ai instituțiilor publice, în scopul identificării și sprijinirii inițiativelor și proiectelor de tip start-up în domeniul IT&C și al securității cibernetice.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului în viitorul apropiat?

Anton Rog: În momentul de față, sectorul IT&C înregistrează o creștere continuă, generând o pondere semnificativă la PIB-ul României. Apreciem că gradul de digitalizare al vieții social-economice se va situa pe un trend ascendent, fapt ce va genera dezvoltarea domeniului securității cibernetice și va crea noi oportunități pentru statul român.

Starea de facto este susținută și de importanța strategică acordată de UE acestui domeniu, aspect dovedit inclusiv prin alocarea unor surse de finanțare considerabile (de exemplu PNRR) prin intermediul cărora este vizată accelerarea transformării digitale. Pentru România, această abordare oferă oportunități semnificative de dezvoltare a domeniului IT&C în acord cu evoluțiile înregistrate la nivelul altor state.

Reporter: Cum a evoluat piața muncii în domeniul în care activați, mai ales că telemunca a devenit o normalitate?

Anton Rog: Un aspect important înregistrat la nivelul pieței muncii în domeniul IT&C îl reprezintă crearea, începând din anul 2022, de noi poziții ocupaționale la nivelul nomenclatorului de Clasificare a Ocupațiilor din România (COR). Astfel, în domeniul IT&C și al securității cibernetice au apărut poziții ocupaționale precum: expert în securitate cibernetică, expert în investigații digitale, auditor de securitate

cibernetică, consultant de securitate cibernetică. Acest demers vine în sprijinul instituțiilor/ entităților publice și private din țara noastră care au posibilitatea să angajeze salariați folosind nomenclatorul COR pentru ocupații ce țin de domeniul IT&C și securitate cibernetică.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Anton Rog: Strategia Serviciului Român de Informații (SRI) pe termen mediu și lung este corelată cu activitățile și atribuțiile instituției prevăzute în Legea nr.51/1991 privind securitatea națională a României și în Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI, cu completările și modificările ulterioare, precum și cele care rezultă din Legea nr.58/2023 privind securitatea și apărarea cibernetică a României, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, potrivit căreia SRI este autoritate competentă la nivel național în domeniul cyber intelligence, precum și pentru cunoașterea, analizarea, prevenirea și contracararea incidentelor și atacurilor cibernetice care reprezintă amenințări, riscuri și vulnerabilități la adresa securității naționale a României. De asemenea, un alt reper din punct de vedere strategic pentru SRI/ CNC este Strategia Națională de Securitate Cibernetică a României 2022-2027, care setează principiile direcții de acțiune ale statului român pe această componentă.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Anton Rog: În ultimii ani, domeniul Inteligenței Artificiale (IA) cunoaște un trend de dezvoltare exponențial, fiind deja aplicat în diverse domenii (educație, sănătate, securitate cibernetică, producție, transport etc.), precum și în serviciile aferente domeniului IT&C (ex. motoarele de căutare online, serviciile de e-mail, platformele de social media). Din perspectiva securității cibernetice, IA reprezintă atât o oportunitate, cât și o provocare, prin prisma caracterului de noutate al acestei tehnologii. Astfel, valența de oportunitate a IA este generată, în primul rând, de posibilitatea creșterii gradului de reziliență cibernetică la nivelul entităților care implementează astfel de tehnologii. Concret, avantajul sistemelor bazate pe IA îl constituie capacitatea de operaționalizare a acestora astfel încât să furnizeze un nivel de securitate pentru rețelele și sistemele informatice utilizate (ex. detecție rapidă de malware zero-day, precum și a vulnerabilităților de securitate cibernetică, automatizarea unor procese de bază de protecție împotriva amenințărilor cibernetice, analiza unor volume mari de date/ big data într-un interval redus de timp).

Totodată, IA poate fi percepută inclusiv ca o provocare, din perspectiva riscurilor generate atât de complexitatea sistemelor bazate pe IA, care poate face dificilă evaluarea și identificarea vulnerabilităților de securitate cibernetică, cât și de posibilitatea de utilizare, de către actorii cibernetici a sistemelor IA în lansarea de atacuri asupra rețelelor și sistemelor informatice, testarea de aplicații malware sau alte activități ilegale, nedetectabile de soluțiile de securitate actuale.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Anton Rog: În conformitate cu indicele DESI pentru anul 2022, elaborat la nivelul Comisiei Europene, progresul României pe componenta digitalizării a înregistrat cel mai scăzut nivel din UE. Astfel, România înregistrează cel mai mic punctaj din UE în privința competențelor digitale de bază, procentajul de specialiști în domeniul IT&C se situează la jumătatea mediei europene, cel al utilizatorilor de soluții de e-guvernare este de aproximativ 3 ori mai mic, comparativ cu media UE, iar cel al IMM-urilor digitalizate este de 22%, față de media UE de 55%.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Evoluțiile înregistrate în perioada post-pandemică la nivelul sectorului IT&C au fost și continuă să fie influențate de dinamica implementării unor proiecte cu rol major în procesul de digitalizare a țării noastre”.

și rețelelor informatice.

Reporter: În ce mod au fost afectate proiectele pe care le derulați de ultimele evenimente globale?

Anton Rog: Evenimentele din ultima perioadă, în special declanșarea conflictului militar de către Federația Rusă în Ucraina, au evidențiat necesitatea asigurării securității cibernetice a României la un nivel ridicat, iar SRI, prin Centrul Național CyberInt, a acționat pentru asigurarea rezilienței cibernetice la nivel național.

Astfel, în cadrul “Planului Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) Componenta C7 - Transformarea digitală” se regăsește investiția I12, având ca scop asigurarea protecției cibernetice atât pentru infrastructurile

securitate cibernetică a României. În acest sens, atât pandemia COVID-19, cât și conflictul militar din Ucraina au creat o dependență față de dispozitivele electronice și au atras atenția asupra importanței nivelului de securitate cibernetică a întregului domeniu IT&C. Această tendință a fost demonstrată de creșterea nivelului de conștientizare a vulnerabilităților de securitate cibernetică și de deschiderea utilizatorilor pentru asimilarea unui comportament preventiv în ceea ce privește reducerea riscurilor generate de utilizarea spațiului virtual.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și pentru a reduce decalajele față

Evenimentele din ultima perioadă, în special declanșarea conflictului militar de către Federația Rusă în Ucraina, au evidențiat necesitatea asigurării securității cibernetice a României la un nivel ridicat, iar SRI, prin Centrul Național CyberInt, a acționat pentru asigurarea rezilienței cibernetice la nivel național”.

DIGITALIZARE

”Industria noastră este
întâiul beneficiar
al lucraturii de acasă”

(Interviu cu Edward Alexandru Crețescu, Director General Regista Digital)

Colaborarea directă și constantă cu instituțiile statului nu este una deloc comodă. Dispariția “dosarului cu șină” este o mare victorie, dar mai sunt mulți pași de făcut. Edward Alexandru Crețescu, Director General Regista Digital, știe foarte bine cum stau lucrurile în această zonă.

Reporter: Lumea a traversat o perioadă agitată în ultimii trei ani; cum arată în acest moment piața de IT&C?

Edward Alexandru Crețescu: Piața IT&C își continuă **dezvol-****ta**rea în mod accelerat, deși la începutul anului exista foarte multă incertitudine în ce direcție se va îndrepta industria, în special în România, care se află la graniță cu un război devastator. Incertitudinea există în continuare, și va exista o bună bucată de timp după finalizarea ostilităților, și cred că este ceva cu care companiile s-au obișnuit sau au fost obligate să se obișnuiască. Sunt o multitudine de provocări în continuare, dar România, având avantajul unei industrii de IT&C solide, a reușit să continue cu tehnologia ca motor al economiei. Companiile sunt astăzi cu un ochi la business și cu un ochi la ultimele evenimente globale, România acum este afectată din ce în ce mai mult de schimbările majore externe în industria noastră. E și bine, e și rău, dar privim înainte.

Reporter: Cum a evoluat sectorul după revenirea la normalitate, odată cu eliminarea restricțiilor dictate de pandemie?

Edward Alexandru Crețescu: Digitalizarea proceselor companiilor din zona IT&C continuă într-un ritm bun. Întoarcerea la birou în companiile de IT&C este un subiect pe agenda de zi cu zi, industria noastră fiind întâiul beneficiar al lucraturii de acasă. Firmele încearcă pe cât posibil să-și eficientizeze sarcinile zilnice, inclusiv cu lucrutul de acasă sau întoarcerea la birou, și momentan se încearcă un mers pe sârmă, o echilibristică, care să împacă și nevoia de colaborare dar și nevoile angajaților. Iar această eficientizare din sectorul privat se răsfrânge, mai devreme sau mai târziu, și asupra sectorului public, și asta nu poate decât să ne bucore, având în vedere că această zonă este cea prioritară pentru noi. Cu toate că mulți angajați s-au întors la birou, ideile de flexibilizare au rămas importante pentru companii și chiar pentru instituții, deoarece ambele tipuri de entități înțeleg ce avantaje pot aduce acestea, indiferent că vorbim despre optimizarea unor procese sau despre un nivel de bunăstare mintală sporit al angajaților. Și primăriile au început să lucreze de acasă, pentru

că, grație digitalizării nu mai mergem la etajul 2 să depunem dosarul cu șină.

Reporter: Cum au fost afectate proiectele pe care le derulați de această ”tornadă” de evenimente?

Edward Alexandru Crețescu: În mare, pandemia globală și războiul din Ucraina au reprezentat și pentru noi, la fel ca pentru majoritatea companiilor din întreaga lume, momente de incertitudine în privința prezentului și a viitorului. În special când noi lucrăm zi de zi cu administrația publică, fie că ea este locală sau națională. Totuși, având în vedere specificul companiei noastre, am preferat să transformăm aceste amenințări în oportunități de dezvoltare a business-ului. Digitalizarea și munca de la distanță sunt două concepte care se potrivesc foarte bine, astfel că soluțiile pe care le propunem noi pot fi foarte ușor implementate într-un mediu de lucru care să sprijine angajații ce doresc să lucreze și din afara biroului. Încercăm să aducem lumea digitală și în administrația publică, și cel puțin în acest moment, suntem pe drumul cel bun, cu cele 1100 de instituții publice aflate în portofoliul nostru.

Reporter: Care sunt oportunitățile ivite în această perioadă?

Edward Alexandru Crețescu: Din ce în ce mai mulți decidenți publici (și politici, pentru că lucrăm în mare parte cu administrația locală și națională) înțeleg că digitalizarea este drumul pe care trebuie să meargă dacă vor să țină pasul cu evoluția lumii în care trăiesc. Mai mult, digitalizarea nu mai este de mult timp un moft, ci devine o necesitate – oamenii de rând vor să aibă acces facil la serviciile pe care le poate oferi aparatul de stat, fie la nivel local sau la național. Cetățenii nu vor să mai piardă timp plimbând acte dintr-o parte în alta, iar posibilitatea de a rezolva cât mai multe situații din confortul propriei case, cu ajutorul laptopului sau telefonului, este un adevărat beneficiu. Avem legile care elimină dosarele cu șină, dar până la practica zilnică de a elimina acest element birocratic, noi încercăm să facem ceea ce posibilitate reală și să eliminăm în mod concret necesitatea birocrăției excesive dintr-o instituție publică.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă?

Edward Alexandru Crețescu:

Cererea pentru serviciile pe care le oferim este în ușoară creștere, ne așteptăm să atingem borna de 35% din toate UAT-urile din România, pe măsură ce tot mai multe instituții publice află despre avantajele digitalizării cu Regista și aleg să colaboreze cu noi. Ceea ce, bineînțeles, ne bucură foarte mult. Și sperăm să fie cât mai multe. Soluția propusă de noi, dezvoltată pe tehnologia Microsoft Azure, este una dintre cele mai sigure din piață. Și pe măsură ce organizațiile devin din ce în ce mai conștiente de problemele securității datelor și ale amenințărilor cibernetice, se îndreaptă către soluții sigure, de calitate, care să protejeze datele cetățenilor. În paralel, oferta noastră este din ce în ce mai variată – am ajuns deja la zece module pe care le oferim instituțiilor în funcție de nevoile acestora, cel mai nou intrat în portofoliu fiind cel de Urbanism. Pregătim și alte lansări care să sporească eficiența în zona interacțiunilor cetățenilor cu aparatul de stat. Între timp, cele mai frecvent utilizate module sunt cele pentru depunerea documentelor și înregistrarea sesizărilor.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru dezvoltarea digitală?

Edward Alexandru Crețescu: Din punctul nostru de vedere, cel mai important pas pe care trebuie să îl facă autoritățile din România este să pună la punct Cloud-ul guvernamental. Vorbim despre un proiect amplu, a cărui finanțare se ridică la nu mai puțin de 500 de milioane de euro, bani din PNRR, care poate deveni un pilon principal în cursa pentru digitalizare a României. Și nu doar aici. Cloud-ul guvernamental este un pilon principal, bineînțeles, dar mai sunt și fondurile europene acordate pentru comune, orașe și alte instituții publice care vor fi folosite pentru digitalizare. Este o șansă enormă pentru toate tipurile de instituții să beneficieze de o transformare tehnologică, inclusiv pe partea de echipamente fizice (hardware), dar în special pe software-ul utilizat. Și sperăm aici că Regista va fi una din cele mai cerute

platforme pentru digitalizare.

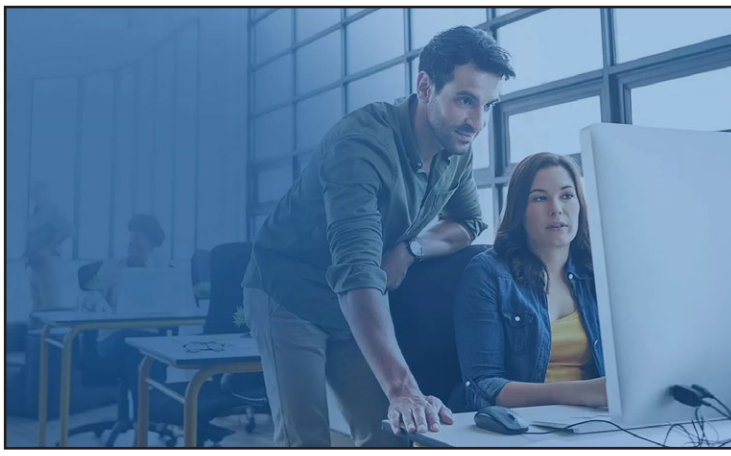
Reporter: Oferă țara noastră un cadru legislativ optim pentru dezvoltare?

Edward Alexandru Crețescu: Din fericire, observăm unitate și coerență în zona legilor din România privind digitalizarea. Colegii de la ANIS și de la Confederația Patronală Concordia au fost și sunt în continuare în dialog cu legiuitorii, iar această colaborare este deosebit de benefică. Datorită acestei punți între parlamentari și oamenii care au activitate zilnică în sectorul IT, cei din urmă au putut contribui direct la

a aparatului de stat din România. Nu doar la nivel național; ne așteptăm mai mult să existe un impact care se va răsfrânge la nivel local, la firul ierbii, cum se mai spune, care formează volumul birocrăției din România. 85 de entități precum ministere, autorități publice, agenții guvernamentale și alte instituții de stat din țară vor fi prezente în acest Cloud, iar asta are potențialul de a simplifica extrem de mult relația cetățenilor cu aceste instituții. Ne așteptăm, astfel, să vedem progrese importante făcute de România în zona digitală.

Reporter: Cum a evoluat piața

Din punctul nostru de vedere, cel mai important pas pe care trebuie să îl facă autoritățile din România este să pună la punct Cloud-ul guvernamental”.

conturarea unor legi importante, precum Legea Semnăturii Electronice, sau Legea Interoperabilității. Ne așteptăm ca această colaborare să continue și în viitor, deoarece avantajele digitalizării au devenit din ce în ce mai clare și este clar că acest progres trebuie susținut la nivel legislativ. Eforturi enorme au fost depuse, și din fericire, se văd și rezultatele. Totdeauna este loc de mai bine, dar cred că e o idee bună să apreciem și ce avem deja făcut.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare a domeniului?

Edward Alexandru Crețescu: Așa cum spuneam anterior, Cloud-ul guvernamental este un instrument anticipat, deoarece va fi un factor hotărâtor în procesul de digitalizare

muncii în domeniul dumneavoastră de activitate?

Edward Alexandru Crețescu: Industria de IT este până la urmă beneficiarul principal al telemuncii, iar noi, la nivel de companie, ne aliniem la tendințele industriei. Vedem o ușoară schimbare spre munca înapoi în birou, dar asta este un trend de echilibrare între telemuncă și munca de la birou, și nu ne vom întoarce niciodată la cum era înainte de 2020. Sistemul hibrid de lucru, și cu telemuncă, și cu birou, este cel care va rămâne, și pe care noi îl utilizăm deja.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Edward Alexandru Crețescu:

Suntem în continuare concentrați pe dezvoltarea pachetului de soluții, mai exact de modulele existente în platformă, astfel încât să acoperim o gamă cât mai largă de nevoi ale instituțiilor publice pe care le deservim, fie că este vorba despre primării sau, mai nou, școli și spitale. România va rămâne nucleul business-ului Regista și în următorii ani, însă vizăm și o extindere peste hotare, cel puțin în regiune. Astfel, dorim ca pe termen mediu să intrăm și în Republica Moldova, Polonia și Ucraina. Ne dorim să deservim în mod principal administrația publică, dar vom intra în viitorul apropiat și în sectorul privat.

Reporter: Ce decizii majore ați luat în ultimele 12 luni?

Edward Alexandru Crețescu: În ultimul an, Regista a ieșit pe piață cu un modul de cadastru digital, un modul de Urbanism, cu care noi venim în întâmpinarea nevoii de digitalizare a documentelor cadastrale. Este un pas important pentru noi, deoarece Urbanismul necesită expertiză specifică, iar colaborarea noastră cu compania Ramboll a dus la construcția acestui modul. Având decizia de a lansa un modul major, ne concentrăm acum să livrăm acest modul, împreună cu modificările constante aduse aplicației, către cât mai multe instituții publice. Urmează noi lansări majore și anul acesta, pentru a completa suita de soluții oferită de către noi.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

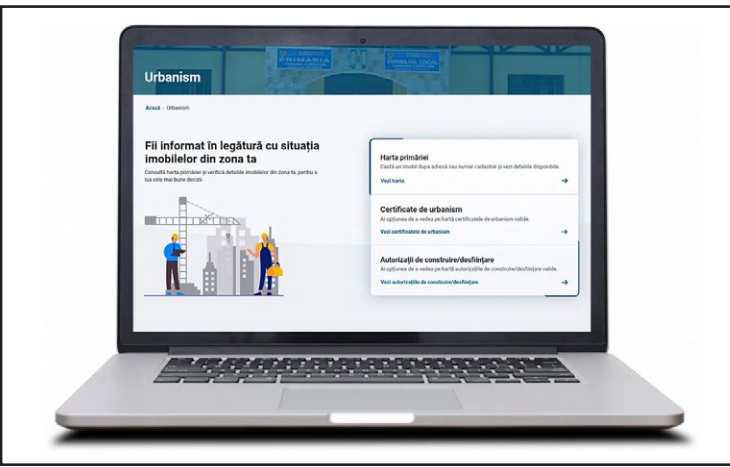
Edward Alexandru Crețescu: Noi suntem de părere că inteligența artificială poate fi benefică în sectorul IT, dar și pentru restul economiei. Sunt multe zone care pot fi eficientizate cu ajutorul unor astfel de unelte. Important este însă să nu acordăm mai mult credit decât ar fi cazul inteligenței artificiale. Nu avem încă un General Purpose AI, care să fie într-adevăr cum vedem în filme, un robot care gândește singur. La urma urmei, vorbim despre o unealtă care poate oferi rezultate proporționale cu pregătirea celui care alege să se bazeze pe o astfel de soluție.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Edward Alexandru Crețescu: Pe ultimul loc. Și asta este realitatea neplăcută. România este la coada clasamentului în privința digitalizării în Uniunea Europeană. Indexul DESI (indicele economiei și societății digitale) al Uniunii Europene ne arată cu degetul. Există un decalaj vizibil între România și alte state, și deși noi facem progrese, și celelalte state membre fac la rândul lor progrese. Suntem pe ultimul loc și acolo vom fi pentru o perioadă, spre nemulțumirea noastră. Însă, cel puțin noi, cei din echipa Regista, dorim să vedem asta ca pe o oportunitate, în ideea în care există mult spațiu pentru creștere. Unul din obiectivele Regista este îmbunătățirea accesului la servicii publice digitalizate. Și cu 1100 de instituții publice, credem că vom putea să influențăm pozitiv indicele DESI. Sper ca o facem deja. Și noi suntem pregătiți să sprijinim orice instituție publică ce își îndreaptă atenția către soluțiile pe care le propunem.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Regista a ieșit pe piață cu un modul de cadastru digital, un modul de Urbanism, cu care noi venim în întâmpinarea nevoii de digitalizare a documentelor cadastrale”.

TELECOMUNICATII

”Rețelele 5G vor juca un rol imens în modelarea viitorului societății noastre”

(Interviu cu Corneliu Asiraf Pande, SAS - Country Manager România & Rep. Moldova și Marius Nicolae, Strategic Artificial Intelligence Advisor pentru România și Sud Estul Europei la SAS Institute)

In ultimii doi ani, piața de IT&C a fost nevoită să se adapteze la o multitudine de schimbări generate de pandemia de coronavirus, războiul ruso-ucrainean, inflația accelerată și recesiunea economică, sunt de părere reprezentanții SAS Institute. Corneliu Asiraf Pande are o experiență de peste 20 de ani de experiență în industria IT și, lucrând pentru corporații cum ar fi IBM, inclusiv în funcții de conducere. A început acum cinci ani la SAS ca Senior Sales în România și Moldova. În prezent, ocupă poziția de Country Manager pentru România și Rep. Moldova la SAS. Marius Nicolae activează de peste 20 de ani în industria IT&C din România și Sud Estul Europei. Cu o vastă experiență în consultanță în afaceri și expertiză tehnică în mai multe domenii, Marius Nicolae a lucrat pentru clienți în industrii precum finanțe, sectorul public, petrol și gaze, utilități. În prezent ocupă poziția de Strategic Artificial Intelligence Advisor pentru România și Sud Estul Europei la SAS Institute, companie recunoscută internațional ca fiind lider mondial în crearea de software pentru inteligența artificială și machine learning.

Reporter: Cum arată piața de IT&C după tulburările de tot felul din ultimii ani?

Corneliu Asiraf Pande: În ultimii doi ani, piața de IT&C a fost nevoită să se adapteze la o multitudine de schimbări generate de pandemia de coronavirus, războiul ruso-ucrainean, inflația accelerată și recesiunea economică. Piața IT&C din România a crescut accelerat în perioada pandemiei, dar comparativ cu alte segmente ale industriei, și-a menținut un ritm de creștere de 15%-17% și după 2020. Conflictul de la granița României a generat o undă de șoc în economia globală și a testat atât reziliența economiilor cât și a domeniului IT&C. Astfel, după o perioadă de blocaj, în primele luni după începerea conflictului din Ucraina, cererea pentru soluții și infrastructura IT&C a început să crească, pe fondul investițiilor în reziliență, a nevoii acute de forță de muncă, dar și a proceselor de transformare digitală, începute în perioada pandemiei.

Având aceste provocări, piața de IT&C a reușit să devină un pilon important al economiei, având o creștere de trei ori mai rapidă decât media națională, impactul sectorului IT&C în produsul intern brut național ajungând la 7%.

Când există restricții, activitățile economice și sociale necesită să devină mai digitalizate, cetățenii și companiile se bazează pe acest lucru și pe conectivitatea inteligenței artificiale (IA), cu puterea sa de analiză și calculul de înaltă

creștere fără un impact major în derularea proiectelor. Observăm din partea clienților deschiderea către adopția tehnologiilor viitorului validate de analiști de piață.

SAS este lider de piață în producerea de software și livrarea serviciilor inovatoare de analiză, inteligență artificială și management al datelor. Soluțiile noastre ajută clienții să transforme datele în decizii mai bune. Ultimele evenimente globale și evoluția acestora ne poziționează într-un context mai mult decât favorabil, deoarece clienții SAS au nevoie de decizii inteligente și soluții inovatoare pentru a se menține rezilienți în acest context. Proiectele și echipa SAS din piața locală au crescut accelerat, începând cu anul 2020. Acest lucru se datorează echipei locale, a suportului pe care organizația SAS îl oferă birourilor locale, precum și a soluțiilor inovatoare din portofoliul SAS, dedicate optimizării fluxului de business. În ultimii 3 ani SAS institute a investit peste 1 miliard de dolari în R&D, a dezvoltat soluții noi, inovatoare și adaptate la nevoile clienților.

Reporter: Ce strategie ați abordat pentru a face față inflației, dobânzilor crescute, dar și diverselor crize?

Corneliu Asiraf Pande: Încrucițat o mare parte din costurile companiilor și populației sunt legate de energie, prețul petrolului, gazelor naturale și electricității contează foarte mult pentru inflația

proceselor de colectare a taxelor.

Ultimii ani au forțat companiile să-și demonstreze reziliența și să adopte rapid tehnologii și sisteme care să le permită să fie agile, să poată face față oricărui risc. Am observat o intenție sporită către digitalizare din mai multe industrii. În portofoliul nostru de clienți, am observat o creștere a interesului pentru zona antifraudă și soluțiile dedicate îmbunătățirii experienței clienților.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă anul acesta?

Corneliu Asiraf Pande: SAS adresează cele mai importante probleme cu care companiile din mediul public și privat se confruntă în acest context geopolitic și economic, fie că vorbim de optimizarea lanțurilor de aprovizionare în retail, gestiunea riscurilor de mediu și financiar, identificarea celor mai avansate modele de fraudă, gestiunea și etica utilizării datelor. Constatăm o creștere a cererii din partea clienților și ne așteptăm ca acest trend crescător să se mențină în contextul implementării procedurilor de guvernare a modelelor de inteligență artificială – una din zonele în care SAS este lider pe piața la nivel global în ultimii 9 ani.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și pentru a reduce decalajele față de statele din Uniunea Europeană?

Marius Nicolae: Prin prisma proiectelor și a clienților SAS din sectorul public, observăm o evoluție pozitivă a politicilor publice în domeniul transformării digitale, generată de un cadru normativ existent și instituțional în domeniul transformării digitale, precum și o dorință de a crește interoperabilitatea sistemelor informatice ale instituțiilor publice. Sunt peste 6 miliarde de euro din finanțarea Uniunii Europene dedicată special eforturilor de României de digitalizare, care trebuie să se orienteze și către dezvoltarea abilităților digitale și a formării digitale și manageriale a angajaților, concomitent cu implementarea celor mai inovatoare soluții.

Pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și a reduce decalajele față de statele din Uniunea Europeană, autoritățile trebuie să ia în considerare următoarele decizii urgente:

- Investiții semnificative în infrastructura digitală, inclusiv în rețele de internet de mare viteză și tehnologie 5G, pentru a asigura conectivitatea rapidă și fiabilă în întreaga țară.
- Actualizarea curriculum-ului școlar și universitar pentru a se concentra pe competențele digitale și tehnologice, pregătind astfel tinerii pentru cerințele economiei digitale.
- Crearea unui mediu prielnic pentru dezvoltarea afacerilor digitale, prin oferirea de facilități fiscale și suport financiar pentru startup-uri și întreprinderi mici și mijlocii cu profil digital.
- Asigurarea unui cadru legal și tehnic solid pentru protejarea datelor și garantarea securității cibernetice.
- Promovarea colaborării strânse între sectorul public și cel privat pentru promovarea inovației și a investițiilor în tehnologie și digitalizare.
- Extinderea și simplificarea serviciilor publice digitale, pentru a facilita relația cetățeanului cu administrația și a reduce birocracia.
- Acordarea unei atenții speciale dezvoltării infrastructurii și accesului la tehnologie în zonele rurale și pentru grupurile marginalizate.
- Aceste măsuri vor contribui la creșterea competitivității și dezvoltării durabile în era digitală, aducând țara noastră mai aproape de nivelul altor state din Uniunea Europeană.

Reporter: Oferă România un cadru legislativ optim pentru dezvoltarea

afacerilor din domeniu?

Marius Nicolae: Cadru legislativ pentru dezvoltarea afacerilor din domeniul digital în România este în continuă evoluție, iar îmbunătățiri suplimentare sunt necesare pentru a asigura un mediu optim de dezvoltare. Reglementările privind protecția datelor, fiscalitatea în domeniul digital, sprijinul pentru startup-uri și inovație, securitatea cibernetică și digitalizarea serviciilor publice sunt aspecte relevante care necesită ajustări și simplificări pentru a stimula inovația, investițiile și creșterea afacerilor digitale în țară.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare?

Marius Nicolae: Perioada pe care o parcurgem este marcată de evenimente care influențează companiile și pun o mare presiune pe management și liderii de tehnologie pentru a menține reziliența organizațiilor în fața avalanșei de factori disruptivi culturali, de mediu și cei mai recenti, generați de avansul și impactul Inteligenței Artificiale în procesele de business.

SAS este lider de piață la nivel global în domeniul analizei de date, știința datelor și inteligența artificială, motiv pentru care promisiunea noastră pentru clienți este de a contribui la dezvoltarea domeniului și de a aduce cât mai multe beneficii reale pentru organizații:

- Analiza de date low-code/no-code care să aducă AI către oameni.

Conceptul de „analiză de date pentru toată lumea” nu mai este o tendință de urmărit, ci și o modalitate curentă prin care organizațiile se pot dezvolta utilizând Inteligența Artificială. Pe măsură ce organizațiile continuă să adopte învățarea automată, prelucrarea vizual-computerizată, analiza IoT, pentru a obține informații valoroase, oamenii de toate nivelurile din organizație pot participa la procesul de analiză prin utilizarea soluțiilor SAS fără a avea cunoștințe de programare.

- Analiza de date pentru inițiativele de mediu, sociale și de guvernare (ESG).

Pe fondul turbulențelor economice în curs, ne-am putea aștepta ca organizațiile să retragă inițiativele de mediu, sociale și de guvernare (ESG). Dar semnele indică faptul că majoritatea organizațiilor mențin cursul sau dublează inițiativele din acest domeniu, motiv pentru care SAS sporește investițiile în tehnologii și soluții care să permită organizațiilor, monitorizarea și promovarea obiectivelor ESG

- Analiza de date pentru diversitate, echitate și incluziune socială.

Cultura muncii diversificată, echitabilă și incluzivă are un impact uriaș asupra afacerilor. Companiile se vor baza mai mult pe oamenii de HR și pe echipele de analiză pentru a-și înțelege datele și analizele privind oamenii pentru a crea planuri pentru forța de muncă. Companiile au nevoie de date pentru a înțelege ce abilități au, ce sunt necesare pentru a conduce inițiativele de afaceri și unde să-și dezvolte abilitățile pentru a-și informa strategiile de învățare și dezvoltare. Datele vor ajuta, de asemenea, să ne asigurăm că diversitatea, echitatea și incluziunea fac parte din strategia de afaceri a unei companii, dincolo de resurse umane.

Reporter: Cum a evoluat piața muncii în domeniul dumneavoastră?

Corneliu Asiraf Pande: În domeniul în care activăm, piața muncii a cunoscut o evoluție semnificativă, în special odată cu consolidarea telemuncii ca o normalitate în contextul actual. Cererea pentru specialiști în domeniul datelor, cum ar fi “data scientist”, “analist de date” și “business analyst”, a crescut considerabil în ultimii ani. Aceste roluri se regăsesc în clasificarea europeană a meseriilor și reprezintă în prezent cele mai căutate poziții în domeniul IT.

Un aspect important al acestei evoluții a pieței muncii în domeniul nostru este salarizarea. Salariile oferite specialiștilor în domeniul datelor sunt în medie cu 35% mai mari decât media pachetului salarial din industria IT. Aceasta reflectă importanța și cererea crescută pentru abilitățile și competențele acestor experți într-o lume în care datele au devenit o resursă valoroasă. La nivel global, nevoia de locuri de muncă în acest domeniu depășește 11,5 milioane, numai în Europa și Statele Unite ale Americii. În România, conform informațiilor furnizate de principalele companii de recrutare din țară, cererea pentru astfel de poziții a fost estimată la 25.000 în anul 2022. Aceste cifre demonstrează oportunitățile de carieră semnificative și perspectivele favorabile pentru cei interesați să se specializeze în analiza datelor și să urmeze o carieră în domeniul digital. Dezvoltarea telemuncii și creșterea importanței datelor în toate sectoarele economiei au contribuit la schimbarea peisajului pieței muncii, oferind perspective promițătoare pentru specialiștii în domeniul datelor.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Corneliu Asiraf Pande: Cu ajutorul experienței noastre extinse în transformarea digitală, SAS - lider în analytics - are capacitatea de a îndruma și ghida eficient orice companie în exploatarea resurselor inovatoare, în creșterea profiturilor și consolidarea dezvoltării afacerii. Succesele obținute vorbesc de la sine, cu parteneri de încredere, organizații renumite la nivel local sau regional din diverse domenii economice. De asemenea, în colaborare cu clienții din sectorul privat, public și universitar, SAS își propune să creeze centre de excelență specializate în analiza datelor, care să accelereze adoptarea și utilizarea tehnologiilor avansate de machine learning și inteligență artificială, contribuind astfel la creșterea și pregătirea pentru provocările viitoare. Avem în plan instruirea a aproximativ 5.000 de specialiști în data science în următorii patru ani, care vor putea fi asimilați de organizații din sectorul privat și public. Pentru atingerea acestui obiectiv, ne bazăm pe puternicul program academic SAS din România, care va juca un rol crucial în creșterea noastră pe piața locală.

Reporter: Ce programe importante ați derulat în ultimul an?

Corneliu Asiraf Pande: În contextul economiei de piață actuală, am reușit consolidarea și extinderea echipei locale cât și transformarea biroului local în hub regional responsabil de toate birourile din South East Europe. În egală măsură dorim să construim împreună cu mediul academic centre regionale de excelență. Colaborarea strânsă cu universitățile reprezintă un element important al activității SAS pe piața locală. SAS sprijină sinergia dintre mediul academic și sectorul privat investind în inițiativa Talent Connection, program care își propune să conecteze industria cu mediul academic prin dezvoltarea competențelor specialiștilor români în domeniile analizei avansate de date și Inteligență Artificială.

Reporter: Am trecut de hopul 5G; ce urmează?

Marius Nicolae: De la vehiculele autonome până la abordarea crizei climatice globale, rețelele 5G vor juca un rol imens în modelarea viitorului societății noastre. Tehnologia 5G definește potențialul de transformare pentru afaceri, indivizi și societate, cu toate acestea, realizarea cu succes a adevăratei puteri a acoperirii rețelei 5G la scară largă necesită încă o muncă extraordinară în sectorul telecomunicațiilor.

Automatizarea, inteligența artificială (AI) și învățarea automată (ML) sunt instrumente esențiale în dezvoltarea și operarea infrastructurii 5G. De exemplu, pentru a ajuta la planificarea proiectelor de dezvoltare a rețelei, se folosesc modele de tip “digital twins” Acestea sunt modele virtuale care reproduc rețeaua fizică a CSP-ului. Folosind aceste modele, inginerii pot rula diverse scenarii de scalare a rețelei pentru a stabili cea mai bună modalitate de a lansa noi servicii. Pentru a oferi soluții inovatoare IoT, AI și ML care vor valorifica puterea tehnologiei 5G, tehnologia cloud va fi un factor esențial. Deci, pe lângă sprijinirea CSP-urilor cu tehnologie de analiză de ultimă oră, SAS ajută și organizațiile să-și consolideze capacitățile de cloud computing.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Marius Nicolae: Prin încorporarea capabilităților Inteligentei Artificiale în software-ul nostru, SAS oferă clienților din toate industriile, soluții mai inteligente și automate, precum învățarea automată, prelucrarea imaginilor computerizată, procesarea limbajului natural, prognoză și optimizare pentru scalarea și realizarea nevoilor de afaceri în continuă schimbare.

În calitate de lider de piață cu cele mai bune platforme de guvernare IA și de analiză de date, SAS s-a angajat să colaboreze cu clienții, partenerii și mediul academic pentru a crește gradul de conștientizare și nevoia de IA care trebuie să fie etică, echitabilă și durabilă. În sensul celor menționate anterior, utilizarea IA poate genera doar beneficii, prin îmbunătățirea proceselor creative, identificarea unor noi posibilități în procesele de afaceri, creșterea productivității sau prin amplificarea impactului în afaceri. Toate aceste inovații trebuie să respecte câteva principii de etică, precum:

- Centrismul uman - Promovarea bunăstării umane și echității.
- Inclusivitate - Asigurarea accesibilității și includerea diverselor perspective și experiențe.
- Responsabilitate - Identificarea și atenuarea în mod pro-activ, a efectelor negative.
- Transparență - Comunicarea deschisă a riscurilor și a modului în care sunt luate deciziile.
- Robustețe - Operarea în mod fiabil și sigur, gestionând în același timp riscurile potențiale de-a lungul ciclului de viață.
- Confidențialitate și securitate - Protejarea și utilizarea datelor personale.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Marius Nicolae: România are o poziție strategică pe harta europeană a digitalizării și tehnologiei, însă există încă oportunități de îmbunătățire și creștere. În ultimii ani, am făcut progrese semnificative în adoptarea tehnologiei și în dezvoltarea sectorului digital. România se bucură de o infrastructură IT bine dezvoltată și de un sector al tehnologiei informației în plină expansiune. A fost înființat un număr semnificativ de centre de inovare și incubatoare de start-up-uri, care contribuie la creșterea ecosistemului digital. România are potențialul de a deveni un jucător important în domeniul digital și tehnologic, iar prin concentrarea eforturilor în aceste direcții și prin colaborare între mediul academic, sectorul privat și guvern, putem continua să evoluăm și să creștem în acest domeniu vital pentru viitorul nostru.

Reporter: Vă mulțumim! ■

performanță joacă un rol major în ceea ce privește procesul de digitalizare.

Reporter: Care a fost evoluția sectorului după ce evenimentele au revenit în ofline și mulți angajați s-au întors la birou?

Corneliu Asiraf Pande: Relația angajat-angajator, redesenată pe parcursul ultimilor doi ani în logica modelelor hibride pentru o gamă suficient de extinsă de posturi, a funcționat în mod covârșitor bine.

Atât din perspectiva eficienței angajaților, cât și a oportunității de reducere a costurilor de către companii. Pandemia a dus la tehnologizare accelerată și la redefinirea ideii de mobilitate. Celor două li s-a suprapus, la nivel individual de data aceasta, un nou nivel de flexibilitate, de adaptare și de reziliență. Toate aceste ingrediente au construit o nouă cultură organizațională, orientată către viitor și inovație. Aceste schimbări s-au transformat, până la urmă, din excepții, în norme de lucru, în ultimii doi ani. Acum, războiul din Ucraina forțează din nou mobilitatea, cel puțin în regiune.

În sectorul IT&C impactul pandemiei a fost minim și cel mai probabil, după perioada de adaptare la modul de lucru offline, activitățile de producție s-au desfășurat la același nivel ca cel din perioada pre-pandemică. Sunt companii din sectorul IT&C care au raportat o creștere a indicatorilor financiari și operaționali în perioada pandemiei, și acesta este și motivul pentru care o mare parte din angajații din sector au rămas în modul de lucru remote.

Reporter: În ce mod au fost afectate proiectele dumneavoastră de factorii din exterior?

Corneliu Asiraf Pande: Există o evoluție pozitivă majoră în ceea ce privește adoptarea tehnologiilor de AI și Analiză Avansată de Date și acest lucru ne-a permis să avem o continuă

globală: jumătate din intensificarea recentă a inflației s-a datorat prețurilor mai ridicate ale produselor energetice. Strategia companiei la nivel global, ca bună practică, a fost mereu bazată pe reinvestirea unui procent semnificativ din cifra de afaceri în cercetare și dezvoltare. Cu toate acestea ne dorim să creștem exponențial în piața locală prin investiții în centre de excelență împreună cu mediul academic în zona de Inteligență Artificială și Analiză avansată de date. Acest demers se bazează pe ideea că mediul academic „deține cunoașterea despre nevoile locale de inovare și pot mobiliza actorii economici către un scop comun.”

Reporter: Care sunt oportunitățile aduse de ultimii ani pentru sectorul în care activați?

Corneliu Asiraf Pande: Pandemia și contextul geopolitic actual nu creează cele mai bune premise pentru dezvoltarea economiilor, astfel că indicatorul de încredere macroeconomică pentru România și regiunea noastră sunt într-o continuă scădere. Componentele indicatorului sunt influențate de anticipațiile pentru un orizont de timp de un an privind mediul de afaceri, piața muncii, evoluția venitului personal la nivel de economie și a averii personale. Adăugând și riscurile legate de indicatorii climatici și efortul depus de state pentru trecerea la o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon, putem identifica foarte ușor direcțiile strategice în care atât clienții din sectorul public cât și clienții din sectorul privat își concentrează strategiile în următoarea perioadă. SAS oferă soluții adaptate pentru gestiunea și guvernarea riscurilor, fie că vorbim de sectorul Energetic, Financiar dar și clienților guvernamentali, care urmăresc optimizarea politicilor publice sau îmbunătățirea

kontron

Kontron Services România

– Securitate Cibernetică
pentru Clienți din sectorul
public și privat

În contextul unei evoluții rapide a amenințărilor cibernetice, **Kontron Services România** asigură Clienților un nivel înalt de securitate cibernetică. Cel mai important integrator IT și IoT din Europa de Est oferă un portofoliu variat de soluții, servicii tehnice profesionale și echipe de experți cu o bogată experiență în 4 domenii principale:

- **Host Security** (endpoint-uri, servere și protecție mobilă)
- **Infrastructure Security** (protecția implementării la fața locului)
- **Cloud Security** (protecție pentru cloud public, cloud hibrid și SaaS)
- **Security Management** (răspuns la incidente, orchestrare și automatizare)

www.kontron.ro

PRODUSE SI SERVICII

”Noile tehnologii, cum este IA, vor avea un impact asupra raportului cerere/ofertă”

(Interviu cu Anamaria Bumar, Chief Operating Officer, mindit.io)

Piața de IT&C trece prin schimbări majore, cauzate de evenimentele din ultimii ani de zile, iar acest lucru vine și cu oportunități, dar și cu noi provocări, subliniază Anamaria Bumar, Chief Operating Officer, mindit.io. Inteligența artificială, libertatea de mișcare a angajaților, noile tendințe din domeniul IT&C sunt doar câteva dintre temele abordate de domnia sa în interviul de mai jos.

Reporter: Cum arată piața de IT&C după pandemie și cu un război la graniță?

Anamaria Bumar: Piața de IT&C trece prin schimbări majore, cauzate de evenimentele din ultimii ani de zile, iar acest lucru vine și cu oportunități, dar și cu noi provocări. Într-adevăr, nevoia de digitalizare a produs o cerere mai mare în piață pentru astfel de servicii, ceea ce ne-a permis extinderea pe noi piețe și consolidarea poziției în zonele în care deja activăm. Anul trecut, mindit.io și-a menținut creșterea de peste 40% în comparație cu anul precedent. Atât veniturile noastre, cât și numărul persoanelor care împărtășesc valorile noastre au înregistrat o creștere semnificativă. mindit.io a reușit să se adapteze foarte bine noului context, crescând de la an la an, iar acest lucru ne face să privim cu optimism evoluția pieței IT&C din România, dar și din zona DACH (Germania, Austria, Elveția), care sunt principalele regiuni acoperite de noi.

Reporter: Care a fost evoluția sectorului după ce s-a revenit la normalizarea în privința evenimentelor offline?

Anamaria Bumar: Noi ne-am bucurat foarte mult de ocazia de a participa din nou la evenimentele și de a ne putea revedea cu colegii noștri după atât de mult timp. Cu toate acestea, am păstrat flexibilitatea în ceea ce privește modul de lucru, iar oricine poate lucra de la birourile noastre, de acasă sau dintr-una dintre casele minditNomad pe care le avem disponibile pentru colegii noștri în București, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Comarnic sau Constanța. Pandemia a ajutat la normalizarea unui comportament care era o realitate pentru noi încă de la începuturile mindit.io. Indiferent de modul de lucru, se poate lucra ca o echipă unită atunci când relațiile sunt sănătoase și bazate pe încredere.

Reporter: Evenimentele globale în ce mod au afectat proiectele pe care le derulați?

Anamaria Bumar: Colaborăm strâns cu parteneri din diverse domenii, ceea ce ne leagă în mod direct de portofoliul nostru de clienți. Focusul nostru este pe furnizarea de servicii specializate de software product engineering în industriile retail, healthcare, finance și banking, foodtech, travel, pharma și publishing.

fișierele trimise furnizorilor de servicii și instituțiilor medicale.

Abordarea mindit.io, indiferent de provocările proiectelor în care suntem implicați, este una holistică, asigurându-ne că produsul pe care îl vom livra va fi cea mai bună opțiune posibilă pentru partenerii noștri. Luăm în calcul toți factorii, de la funcționalitate, performanță, securitate, scalabilitate și adaptabilitate continuă, și învățăm constant alături de partenerii noștri pentru a putea oferi noi îmbunătățiri în ceea ce privește experiența utilizatorului final. Având în vedere că ne axăm pe parteneriate de lungă durată, chiar și ultimele evenimente globale nu au făcut altceva decât să întărească legătura pe care o avem cu partenerii noștri, o legătură bazată pe încredere reciprocă care produce valoare pentru toate părțile implicate.

Reporter: Ce strategie ați abordat pentru a face față inflației, dobânzilor crescute, dar și diverselor crize, cum ar fi cea energetică?

Anamaria Bumar: Monitorizarea și ajustarea bugetului a fost mereu o prioritate pentru noi, mai ales având în vedere creșterea înregistrată de mindit.io de la an la an. Punem accent pe importanța unui business model sănătos, care asigură un risk management riguros și soluții de răspuns rapide în eventualitatea în care posibilele riscuri se materializează și în care toate funcțiile de business lucrează împreună. Creșterea noastră exponențială a fost întotdeauna bazată pe principii solide, dar și pe analize riguroase, împreună cu simularea tuturor scenariilor posibile. Suntem exportatori de servicii și încasările noastre sunt preponderent în euro, fapt care, însoțit de un sistem de bugetare zero-based și controlul atent al achizițiilor, ne-a ajutat în controlul impactului inflației. mindit.io nu este un consumator semnificativ de energie, astfel că această criză nu ne-a impactat prea tare, în schimb creșterea semiconductoarelor ne-a determinat să găsim tot felul de soluții pentru a putea avea disponibile echipamentele de ultimă generație, necesare desfășurării activității noastre.

Când vine vorba de acest aspect, aici am fost ajutați foarte mult de partenerii noștri din lanțul de aprovizionare; am comandat în avans, am actualizat rapid caracteristicile urmărite și nu numai. În paralel, am căutat surse adiționale de finanțare, mai ales nerambursabile sau în regim de co-finanțare.

Trebuie identificate zonele în care se pot face economii și să fim mereu pregătiți pentru a face ajustări în funcție de schimbările economice. Noi suntem o organizație care se bazează pe date și de aceea am reușit să ne creăm un sistem prin care să putem susține creșterea organică și P&L de peste 20%, toate acestea prin intermediul proceselor flexibile de bugetare zero-based pe care le avem implementate în cadrul mindit.io.

Reporter: Ce oportunități au apărut în ultima perioadă pentru

sectorul în care activați?

Anamaria Bumar: În ultimii ani, aș putea spune că nevoia de digitalizare a companiilor și a instituțiilor de stat a creat cele mai multe oportunități de dezvoltare pentru sectorul nostru de activitate. Având în vedere că mindit.io are o echipă unită, formată din aproximativ 250 de specialiști în peste 50 de tehnologii, sunt ferm convinsă că vom continua să surprindem cu succes oportunitățile ce vor apărea în viitorul apropiat.

În 2022, am deschis mindit Swiss, biroul nostru din Elveția, care servește ca punct de plecare pentru consolidarea și extinderea parteneriatelor din zona DACH.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă în 2023?

Anamaria Bumar: Cererea pentru servicii de software product engineering este în continuă creștere, chiar dacă în unele momente din 2023 piața a dat semnale de stagnare, cel puțin comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022.

Trendurile listate de Gartner indică faptul că oportunitățile aduse de noile tehnologii, cum este IA, vor avea un impact asupra raportului cerere/ofertă, iar noi suntem pregătiți să răspundem acestora, prin intermediul celor aproximativ 250 de specialiști pe care îi avem în peste 50 de tehnologii.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și pentru a reduce decalajele față de statele din Uniunea Europeană?

Anamaria Bumar: Pe plan local, sectorul IT se dezvoltă de trei ori mai rapid decât economia națională, care, în 2022, a înregistrat o creștere anuală de 6%. Aceste lucruri ne dau de înțeles că autoritățile au luat măsuri pozitive în acest sens, dar având în vedere actualul context global și conflictul de la graniță, probabil că cifrele nu vor crește exponențial în 2023. Factorul acesta poate duce la un răspuns din partea autorităților pentru a menține acest trend pozitiv și pentru a recupera din decalajul care încă ne desparte față de celelalte țări dezvoltate din UE. Industria IT&C

este una dintre cele mai importante motoare ale economiei românești, ceea ce ne face să credem că autoritățile vor încerca să găsească soluții pentru ca țara noastră să se alinieze cât mai rapid din punct de vedere digital cu restul Europei.

Reporter: Oferă România un cadru legislativ optim pentru dezvoltarea afacerilor din domeniu?

Anamaria Bumar: În afară de scutirea de impozit, o facilitate care ajută sectorul IT românesc să își mențină un avantaj competitiv în exportul de servicii, cadrul legislativ pentru industria noastră este același care se aplică pentru restul companiilor din România. Ne-am bucurat să observăm îmbunătățiri semnificative în opțiunile de comunicare cu organizațiile statului, în ciuda faptului că încă rămân multe elemente de îmbunătățit și că observăm o intensificare a birocrăției în loc de simplificare. Luând în calcul un studiu realizat de ANIS în 2022, sectorul IT&C ar putea aduce o contribuție de 20,4 miliarde de euro la PIB până în 2025. Aceste cifre sunt promițătoare, iar noi ca organizație care activează în acest domeniu trebuie să urmărim constant aceste numere, pentru a putea avea o idee despre direcția în care se îndreaptă IT-ul în România.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare în viitorul apropiat?

Anamaria Bumar: Funcționăm într-o lume în care conceptul VUCA este din ce în ce mai intens, iar în mediul de business se discută de ceva vreme despre iminența unei viitoare crize. Cu toate acestea, dezvoltarea de noi tehnologii care susțin revoluționarea tuturor industriei, precum și preocuparea UE de a investi în digitalizare și automatizare susțin creșterea sectorului IT din România. În 2022, sectorul IT&C a înregistrat o creștere de 17% la nivel european, iar în comparație cu media țărilor din CEE, România a înregistrat o creștere de 1,2 ori mai mare în această industrie. Toate aceste lucruri nu pot decât să ne bucure și să ne facă să așteptăm cifre și mai mari în următorii ani.

Reporter: Cum a evoluat piața muncii în această zonă?

Anamaria Bumar: Pentru noi,

schimbarea a fost una majoră, deoarece aveam o reală bucurie cu toții când ne întâlneam la birou. În același timp, tocmai pentru că mindit.io funcționează ca o holocrație, bazată pe încredere între colegi, adaptarea noastră la telemuncă s-a produs foarte rapid. Chiar și acum, colegii noștri pot alege să lucreze de unde își doresc ei, fie că e vorba de birou, de la ei de acasă, din coworking spaces, aflate peste tot prin țară și în multe orașe de afară, sau din casele minditNomad, care sunt complet echipate cu tot ceea ce îți trebuie pentru a lucra într-un cadru nou, la munte sau la mare. Acest mod de lucru ne unește și mai mult, deoarece orice prilej și eveniment în care ne vedem este cu atât mai așteptat de colegii noștri, fiind o nouă ocazie de a ne întâlni și de a petrece timp împreună.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Anamaria Bumar: După cum spuneam, mindit.io se concentrează asupra zonei DACH, care reprezintă un interes deosebit, iar strategia pe termen mediu este de a ne consolida și extinde poziția pe aceste piețe. Experiența noastră până în prezent a demonstrat că aici putem aduce cea mai mare valoare prin expertiza noastră acumulată în timp și prin abordarea noastră în proiecte. Noi ne concentrăm pe proiecte de durată, deoarece credem că acestea aduc cea mai mare valoare pentru partenerii noștri. Prin intermediul acestor parteneriate, îi ajutăm să-și transforme afacerile și să obțină beneficii semnificative pe termen lung, iar acesta este modul în care vom continua să abordăm și viitoarele oportunități.

Reporter: Ce decizii majore ați luat în ultimul an?

Anamaria Bumar: În ultimul an ne-am deschis un birou în Elveția, mindit Swiss, care ne ajută să strângem și mai bine legatură cu partenerii noștri din zona DACH, cum ar fi unul dintre cei mai mari travel retailer globali sau Swisscom. Acest lucru facilitează consolidarea parteneriatelor existente, dar ne oferă și o expunere mai mare pe la o lega noi parteneriate cu companii enterprise

din Elveția, Germania și Austria, care sunt regiunile noastre de interes, la care adăugăm și Statele Unite ale Americii, unde am început deja să dezvoltăm noi proiecte alături de parteneri locali.

Reporter: Am trecut de hopul 5G; ce așteptăm în continuare pe această linie?

Anamaria Bumar: AI este noul buzzword. Este subiectul despre care vorbește toată lumea în acest moment și putem spune că acest domeniu va continua să țină capul de afiș în următorii 2-3 ani în sectorul IT&C.

Reporter: Așadar, una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Anamaria Bumar: Inteligența artificială a devenit deja un instrument direct disponibil pentru consumatorii finali. Oricine poate interacționa acum direct cu un consultant “care le știe pe toate” (chatbot) și care ne poate ajuta în diverse situații. În cadrul mindit.io, vedem IA ca o oportunitate pe care ne dorim să o valorificăm la maximum, atât pentru noi, cât și pentru partenerii noștri. Capacitatea sistemelor de IA de a procesa cantități foarte mari de date într-un interval extrem de scurt este fără doar și poate un avantaj care ne ajută să eficientizăm și mai mult procesele noastre de dezvoltare. Noi utilizăm IA pentru a transforma proiectele și afacerile partenerilor noștri, făcându-le mai eficiente și mai dinamice. Cu ajutorul IA, analizăm sistemele existente și propunem abordări alternative. Putem crea asistenți virtuali care ajută clienții noștri să identifice oportunități surprinzătoare. În prezent, în ceea ce ne privește pe noi ca echipă, adoptăm MLOps pentru a asigura o îmbunătățire continuă a sistemelor de IA pe care le dezvoltăm pentru clienții noștri. În ceea ce privește economia modernă, datele sunt extrem de valoroase, ceea ce face ca întreg sectorul IT&C să lucreze intens pentru a face sistemele dezvoltate să fie cât mai sigure, eficiente și inovatoare posibile.

Toți acești factori au deja un impact economic la nivel global și vor continua să joace un rol important în următoarea perioadă.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Anamaria Bumar: Când vorbim de poziția țării noastre pe harta europeană a digitalizării și tehnologiei, România se situează puțin peste mijlocul clasamentului, în spatele unor țări ca Germania, Franța, Suedia, Belgia, Polonia, Austria, Danemarca sau Finlanda. Antreprenorii autohtoni se confruntă încă cu provocarea de a se adapta la procesele de creare a unei soluții tehnice care implică mulți factori. Este important să nu uităm că orice aplicație necesită un contract de mentenanță și să anticipăm adăugarea de noi funcționalități în viitor. Este esențial să avem în vedere și zona de business intelligence, precum și costurile asociate manipulării și stocării datelor. Pe piața locală mai sunt încă aspecte ce trebuie îmbunătățite în această privință. Cu toate acestea, sunt convinsă că este doar o chestiune de timp până când România se va alinia la modul de lucru adoptat deja în mai multe țări occidentale.

Privind cu optimism spre viitorul apropiat, cred că România va câștiga câteva poziții în anii următori, datorită inițiativelor de digitalizare implementate la nivel regional și național.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Începând cu anul 2017, Electromagnetica proiectează și realizează primele stații de încărcare pentru autovehicule electrice.

În prezent, societatea pune la dispoziție cele mai performante și eficiente stații de încărcare autovehicule electrice, care pot fi instalate în orice loc, public sau privat, fără a afecta rețeaua electrică existentă sau mediul înconjurător și spațiul în care este amplasat.

Stație de încărcare rapidă vehicule electrice SIVE DC 50kW / AC 22kW

Stație de încărcare rapidă vehicule electrice SIVE DC 100kW/ 22-43kW

- Stațiile Electromagnetica sunt compatibile cu orice autovehicul electric din Europa cu încărcare în curent alternativ;
- Sunt fiabile, performante și rezistente; având un design modular și robust, sunt rezistente la șoc și vandalism, ignifuge și nu se decolorează;
- Sunt fabricate în România;
- Au garanție 5 ani;
- ELMotion este marcă înregistrată la OSIM;
- OCPP este un protocol prin care se poate comunica cu stații și care poate fi integrat în diverse platforme informatice.

Hub privat de încărcare mașini electrice cu 50 stații de tip Fast Charge AC+DC și stații de încărcare AC în incinta Electromagnetica.

ELMotion software de management pentru soluții de încărcare vehicule electrice

Electromagnetica SA a dezvoltat acest software, destinat persoanelor fizice sau juridice care dețin EV, pentru utilizarea stațiilor de încărcare vehicule electrice, folosind aplicația smartphone ELMotion.

Interfață intuitivă

Selectați stația adecvată din aplicația mobilă. Fiecare stație conține informații despre tipurile de prize instalate, astfel încât să puteți vedea întotdeauna dacă vehiculul

Aplicație SMARTPHONE utilizatori EV

Navigare către stație

Puteți găsi o stație potrivită din lista de stații ordonate în funcție de distanța de la poziția actuală sau puteți vizualiza stațiile direct pe hartă.

Controlul stației

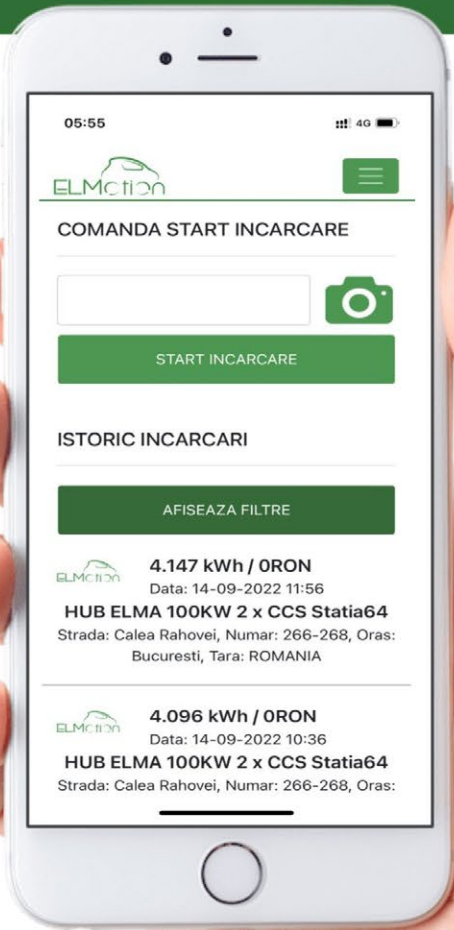
Doriți să știți ce putere maximă de ieșire are stația sau alți parametri tehnici? Le puteți găsi în detaliu prin intermediul aplicației smartphone.

Aplicație management pentru proprietarii de stații

Aplicația de management asigură proces de la preluarea de date de la stații până la efectuarea autonomă a plăților. Aceasta va avea mai multe componente:

- Componentă de comunicație cu stațiile de încărcare;
- Modulul de administrare al stațiilor și al utilizatorilor de EV pentru operatorii de stații de încărcare (CPO);
- Interfață pentru utilizatorii de EV prin intermediul aplicației de mobil pentru platforma ANDROID sau IOS;
- Platforma își propune să permită accesul utilizatorilor de EV la toate stațiile de încărcare gestionate prin platformă, oferind posibilitatea de a plăti la fiecare tranzacție sau în baza unei facturi lunare.

REGLEMENTARE

”Business-urile trebuie să adopte o nouă mentalitate pentru a rămâne competitive pe piețele în continuă evoluție”

(Interviu cu Diana David, Managing Director SAP România)

Am fost martorii unor ani grei, care au avut un impact puternic asupra lumii așa cum o știam și care au determinat schimbări în toate industriile, acestea producându-se într-un ritm incredibil de rapid în sectorul software, consideră Diana David, Managing Director SAP România. Printre altele, domnia sa ne-a vorbit, într-un interviu, despre războiul de la graniță cu toate provocările și necazurile pe care le-a adus, despre Inteligența Artificială, dar și despre schimbările de mentalitate, inclusiv pe piața muncii.

Reporter: Ce transformări a suferit piața de IT&C după pandemie și război?

Diana David: Am fost martorii unor ani grei, care au avut un impact puternic asupra lumii așa cum o știam și au determinat schimbări în toate industriile. Concentrându-ne în special asupra industriei software, aceste schimbări s-au produs într-un ritm incredibil de rapid. Cu toate acestea, inovația stă la baza acestui sector, motiv pentru care industria s-a adaptat prompt la schimbările care au avut loc în ultimii ani. Prin adaptarea care a avut loc, sectorul IT a sprijinit și alte afaceri în acest proces anevoios de transformare. Datorită faptului că am fost conștienți de situația unică a fiecărei organizații și, prin urmare, de provocările unice, am reușit să identificăm și să oferim soluții personalizate pentru o mare varietate de probleme de afaceri. La SAP, în special, ne-am axat pe transformarea întreprinderilor pentru a deveni mai agile, astfel încât acestea să își poată continua călătoria inovatoare. Crearea unor lanțuri de aprovizionare reziliente a fost, de asemenea, un aspect la care am lucrat. În același timp, suntem conștienți de faptul că împărțim cu toții aceeași planetă și știm că practicile de afaceri sustenabile conduc, în timp, la rezultate sustenabile, așa că am oferit și continuăm să oferim sprijin în cloud în această direcție.

Reporter: Angajații au revenit la birouri, evenimentele au loc în mod tradițional; cum a ”reacționat” sectorul dumneavoastră la aceste schimbări?

Diana David: Nu există nimic mai presus de contactul uman, lucru pe care l-am observat în timpul unuia dintre primele evenimente la fața locului pe care le-am organizat după pandemie, în octombrie anul trecut și pe care intenționăm să îl organizăm și anul acesta – SAP Discovery Day. Am avut o rată de participare incredibilă și puteai vedea entuziasmul în comportamentele oamenilor, în aparent cele mai banale activități, cum ar fi discuțiile între sesiuni sau împărțirea aceleiași mese în timpul pauzei de prânz.

Dacă ne uităm la ultimii ani, companiile au fost nevoite să devină creative și să permită cele mai bune condiții de lucru atât în interiorul, cât și în afara organizațiilor lor. Și, deși au găsit soluții pentru fiecare provocare presantă care a apărut pe parcurs, a existat un element care lipsea constant – întâlnirea cu ceilalți într-un cadru face-to-face.

Prin urmare, în acest moment, piața pare să se străduiască să obțină ce e mai bun din ambele lumi – să mențină bunele practici care au apărut în ultimii ani, în timp ce se întoarce la rădăcini pentru acele componente care ne-au lipsit, cum ar fi întâlnirile față în față.

Reporter: Proiectele d-voastră au fost afectate de evenimentele globale?

Diana David: Nu cred că situația noastră este cu mult diferită de a altor companii din diversele industrii. Întâmplările ultimilor ani, deși negative în adevăratul sens al cuvântului, mi-au oferit, în același timp, un sentiment de unitate, ca și cum brusc am fost cu toții în aceeași barcă. Cu riscul de a mă repeta, voi spune că scopul nostru principal a fost să ne adaptăm – atât pe plan intern, cât și extern. Dacă ne gândim la activitățile cu clienții

noștri, ceea ce facem este să ajutăm business-urile să funcționeze mai bine și, din moment ce evenimentele globale au dus la o schimbare bruscă a contextului în care ne aflăm cu toții, ceea ce a trebuit să facem a fost să ne ajustăm soluțiile astfel încât acestea să răspundă problemelor actuale ale clienților noștri.

Reporter: Care sunt oportunitățile apărute între timp?

Diana David: Ultimii ani au arătat că, pentru a deveni cu adevărat transformatoare în noua realitate de afaceri, organizațiile trebuie să descopere noi oportunități și să investească în soluții tehnologice inovatoare. Soluțiile cloud și-au făcut deja loc în operațiunile de afaceri cruciale în multe întreprinderi din România.

Pandemia COVID-19 și, mai târziu, războiul, au dus la o realizare a faptului că business-urile trebuie să adopte o nouă mentalitate pentru a rămâne competitive pe piețele în continuă evoluție, care sunt din ce în ce mai sensibile la perturbările digitale. Schimbările economice în curs de desfășurare și diversele provocări cauzate de pandemie și de război au dus la o mai bună conștientizare a necesității investițiilor în soluții flexibile, agile și ușor de implementat precum soluțiile cloud.

Reporter: Raportul cerere/ofertă s-a modificat?

Diana David: Începând cu anul 2022 și continuând cu 2023, am observat un accent sporit pe transformarea afacerilor în cloud. SAP merge mult mai departe de o simplă migrare tehnică. Le permitem clienților noștri să își adapteze afacerile la mediul provocator de astăzi, să adopte noi modele de business și să creeze automatizarea prin intermediul tehnologiilor inteligente. Începând cu acest an, am ales, de asemenea, să ne apropiem de mai mult de organizațiile mici și mijlocii prin noua noastră ofertă, GROW with SAP. De mai bine de 50 de ani, SAP lucrează cot la cot cu clienții din toate industriile și folosește această expertiză pentru a face analize comparative și pentru a defini cele mai bune procese specifice fiecărei industrii. GROW with SAP oferă aceste bune practici preconfigurate pe care companiile le pot adopta imediat. Datorită capacităților încorporate de inteligență artificială și automatizare, clienții pot vedea rezultate rapide.

Reporter: Ce decizii ar trebui să ia

Inovația stă la baza acestui sector, motiv pentru care industria s-a adaptat prompt la schimbările care au avut loc în ultimii ani. Prin adaptarea care a avut loc, sectorul IT a sprijinit și alte afaceri în acest proces anevoios de transformare”.

autoritățile pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și pentru a reduce decalajele față de statele din Uniunea Europeană?

Diana David: Observăm și salutăm eforturile depuse de autorități pentru elaborarea strategiei lor digitale. Considerăm că putem susține progresul din ultima perioadă oferind soluții ce adresează uniform nevoile din administrația publică și centrală. Decizia de adoptare a acestor tipuri de soluții ar putea genera, așa cum a făcut-o și

pentru alte state, îmbunătățiri la nivelul interoperabilității și creșterea aptitudinilor la nivelul angajaților din sectorul public prin utilizarea noilor instrumente digitale. De asemenea, ele pot constitui un suport avansat în luarea pe mai departe a deciziilor prin rapoartele ce pot fi consultate având o bază de date comună și transparentă.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului?

Diana David: Industria IT reprezintă la momentul actual una dintre cele mai dinamice sectoare, cu schimbări foarte rapide. De aceea, cred că vorbim despre o dezvoltare continuă. De exemplu, industria IT se confruntă cu lipsa personalului înalt calificat din piața IT autohtonă, situație care a dus la o redefinire a rolurilor din organizații. Atât în 2023, cât și în anii ce vor urma, vedem că departamentele IT se vor baza din ce în ce mai mult pe simplitate, creând roluri precum cel de “business technologist”, o persoană care nu are abilități avansate de scriere de coduri, dar care va folosi o suită precum SAP Build. Cu soluțiile SAP

muncii?

Diana David: De-a lungul timpului, sectorul IT a oferit și continuă să ofere foarte multe poziții remote, care în momentul actual se află și la mare căutare. În mod paradoxal, oamenii par să pună tot mai mult accent pe relațiile interumane. Știți cum se spune, nu știi ce ai avut până nu ai pierdut acel lucru. Angajații caută astfel oportunități prin care să se întâlnească și în afara mediului online, la birou, de exemplu. Ce rămâne, însă, extrem de important, este flexibilitatea pe care o caută și fără de care angajatorii pot doar foarte greu să asigure niveluri crescute de motivație și productivitate. Cred că angajații au nevoie de libertatea de a alege ce mod de lucru li se potrivește cel mai bine. Luând în considerare ultimii ani, cred că flexibilitatea este un element care va rămâne constant în cerințele viitoare ale candidaților.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Diana David: Unul dintre principalele noastre obiective a fost și rămâne să ne ajutăm clienții pe drumul lor spre transformarea digitală, devenind astfel organizații reziliente și sustenabile – companii care beneficiază de vizibilitate a datelor în funcțiile și procesele lor de afaceri pentru a lua cele mai importante decizii strategice și operaționale. Mai mult decât atât, permitem tuturor partenerilor și clienților noștri să lucreze împreună ca parte a celei mai mari rețele de business din lume – reunind lanțuri de aprovizionare deconectate pentru a gestiona mai bine impactul asupra oamenilor și mediului. În plus, colaborăm cu un puternic ecosistem global de parteneri, inclusiv cu firme de consultanță strategică, firme de tehnologie, ONG-uri și alte organizații care ne împărtășesc angajamentul de a accelera transformarea afacerilor sustenabile.

Reporter: Ce decizii majore ați luat în ultimul an?

Diana David: Am anunțat recent o serie de progrese pentru SAP Business AI, împărtășind astfel angajamentul nostru de a încorpora capabilități puternice de inteligență artificială în întregul nostru portofoliu cu scopul de a ne ajuta clienții să rezolve probleme critice de afaceri în fluxul lor de lucru. Printre aceste progrese se numără și inovații menite să extindă capacitățile organizațiilor de a găsi și dezvolta talentele esențiale sau care fac achizițiile mai productive. O altă decizie pe care am luat-o a fost legată de domeniul sustenabilității. Am observat cu toții

schimbările rapide ale cerințelor de reglementare și presiunea tot mai mare a părților interesate de a opera într-un mod sustenabil, motiv pentru care a devenit clar că organizațiile au nevoie de un sistem de contabilizare a emisiilor care să fie la fel de auditabil, transparent și fiabil ca și contabilizarea datelor financiare. Cu noul Green Ledger de la SAP, care trece de la estimări ale emisiilor de carbon la date reale, companiile își pot gestiona linia verde cu niveluri de vizibilitate, acuratețe și fiabilitate ridicate.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Diana David: În ultimele câteva luni, lumea a asistat la o explozie a tehnologiilor de inteligență artificială

și a modelelor lingvistice de mari dimensiuni, care au potențialul de a remodela societatea și afacerile în moduri pe care abia acum începem să le înțelegem. Pe măsură ce dezvoltarea inteligenței artificiale continuă să accelereze, aducând valuri de inovație, la fel se va întâmpla și cu cunoștințele noastre despre potențialul său și cu ideile despre cum am putea să o aplicăm pentru a spori și extinde abilitățile umane în beneficiul tuturor. Beneficiile sunt multiple. Procesele complexe pot fi automatizate și optimizate, resursele pot fi conservate, întreruperile lanțurilor de aprovizionare pot fi prezise și remediate, iar noi oportunități de afaceri pot fi detectate și valorificate. Cu toate acestea, important de menționat este că toate acestea trebuie făcute în timp ce se respectă practici responsabile și de încredere. În ceea ce privește soluțiile noastre în mod specific, de ani de zile lucrăm cu experți de top în domeniul eticii, ca parte a Grupului consultativ de etică pentru inteligență artificială al SAP, pentru a explora implicațiile implementării inteligenței artificiale în cadrul companiilor. Mai mult, am fost una dintre primele companii care a definit principii directe pentru utilizarea AI în software-ul nostru în 2018 și continuăm să fim un lider în domeniul AI responsabil. SAP AI respectă cele mai înalte standarde ale industriei privind AI responsabil, iar inteligența artificială din aplicațiile noastre este transparentă, astfel încât clienții să înțeleagă modul în care aceasta face deducții și construiește recomandări. Sunt respectate confidențialitatea datelor sensibile, ceea ce ajută la evitarea prejudecăților, astfel încât companiile să rămână obiective în luarea deciziilor.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Diana David: Un studiu realizat recent de noi împreună cu Kantar a dezvăluit că firmele din Europa Centrală și de Est s-au dovedit a fi pregătite să se transforme și să se adapteze la vremuri solicitante. Războiul din Ucraina a evidențiat și mai mult nevoia tot mai mare de continuitate a ac-

tivității, de securitate a datelor și de creștere sustenabilă. Chiar dacă linia de bază de la care întreprinderile din Europa Centrală și de Est (CEE) își încep evoluția este adesea mai mică decât în majoritatea țărilor integrate în cloud, dinamica acestora este mult mai mare decât pe piețele mai mature. Ponderea companiilor din România care utilizează soluții cloud pentru cel puțin un domeniu de activitate se află, conform studiului, la 75%. În ceea ce privește așteptările de creștere în cloud, România prezintă perspective solide. Companiile din România au planificat să cheltuiască 27% din bugetul IT pentru soluții cloud în acest an fiscal, iar 76% dintre managerii români intervievați se așteaptă la o creștere a investițiilor în cloud, ceea ce înseamnă că România se situează peste media regiunii Europei Centrale și de Est.

Reporter: Vă mulțumim! ■

PRODUSE SI SERVICII

”România este considerată un pol de talente în domeniul IT”

(Interviu cu Dan Paraschiv, Country Manager SoftServe România)

Domeniul IT a făcut față cu bine provocărilor ultimilor ani - pandemia și războiul. Mai multe amănunte interesante aflăm de la Dan Paraschiv, Country Manager la SoftServe, companie fondată în urmă cu 30 de ani în Ucraina și care a resimțit din plin evenimentele de la granița țării noastre.

Reporter: Cum arată piața de IT&C după ce a traversat o pandemie care a forțat digitalizarea și un an de război la graniță?

Dan Paraschiv: Pandemia a impulsionat digitalizarea, iar în contextul unui an marcat de tensiuni la graniță, piața IT&C din România a fost extrem de dinamică. Este un sector cu peste 200.000 de specialiști, o industrie care generează peste 6% din PIB-ul țării și o piață cu oameni foarte capabili, cu expertiză ridicată chiar și în rândul celor mai tineri dintre ei. Mai mult, conform rapoartelor Comisiei Europene, în România proporția de femei din sectorul IT este mai ridicată față de alte țări, ocupând locul 2 în Europa. Deci potențialul este în continuare enorm.

Da, în contextul actual, de instabilitate economică globală, piața este în același timp și ceva mai precaută, însă pe termen mediu și lung, companiile au nevoie de tehnologie pentru a exista și a susține transformarea digitală, așa că IT-ul va continua să crească. Raportat strict la SoftServe, un business cu origini ucrainene, cu o parte din echipă afectată direct de război, am reușit să închidem anul trecut cu un plus, în linie cu evoluția industriei și cu planurile inițiale.

Este un parcurs care a validat calitatea serviciilor, relațiile de business excelente pe care le avem și încrederea pe care partenerii și clienții ne-o acordă. Pentru 2023 ne dorim să menținem acest trend și să continuăm să creștem. În ceea ce privește SoftServe România, care a împlinit în luna mai 1 an de existență pe piața locală, nu numai că am pus fundația centrului de dezvoltare în România, dar am angajat deja aproape 100 de specialiști, urmând ca în lunile următoare să ajungem la 150 de persoane. Ne pregătim de inaugurarea sediului SoftServe din Capitală în câteva luni și menținem focusul pe accelerare și atragerea de talente, în prezent având în jur de 50 de oportunități în arii variate – Big Data, DevOps, .NET, Angular, QC și multe altele. Aceasta este, de altfel, și cea mai mare provocare al IT-ului, la nivel global, nu doar în România: atragerea și retenția talenților. Recrutăm în toată țara, avem colegi în București, Cluj, Iași, Brașov, Timișoara, Târgu Mureș.

Reporter: Care a fost evoluția sectorului după ce cursurile și evenimentele au revenit în offline și mulți angajați s-au întors la birou?

Dan Paraschiv: SoftServe este o companie digitală care pune accentul pe flexibilitate, așa ca trecerea în online din pandemie nu ne-a impactat atât de mult, având deja toate procesele pregătite pentru lucrul la distanță. Sigur, și noi ne bucurăm că lucrurile au reintrat în normal și că acum ne putem conecta și față în față, nu doar

online, însă pentru noi nu există o reîntoarcere la birou. Angajații noștri pot lucra integral de la distanță dacă asta își dorește, nu impunem un model hibrid. În același timp, suntem conștienți că unii colegi preferă să lucreze de la birou, așa că ne pregătim să deschidem primul nostru sediu pentru a le veni în întâmpinare. După cum menționam, flexibilitate este cuvântul care ne descrie cel mai bine.

IT-iștii români au început să aprecieze și să solicite tot mai multe elemente la angajare, care nu mai țin strict de remunerație, ci de flexibilitate, autonomie, un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată.

Reporter: În ce mod au fost afectate proiectele pe care le derulați de ultimele evenimente globale?

Dan Paraschiv: În ciuda războiului care a afectat o parte semnificativă din echipa noastră globală, am evitat orice scădere a productivității, am reușit să ne extindem portofoliul de clienți și să facem achiziții cheie. Cea mai recentă este preluarea Hoverstate, din SUA, o agenție digitală full service specializată în soluții mobile și web. Cererea pentru soluții digitale a început să crească rapid după pandemie și a stimulat planurile noastre de expansiune globală. Astfel, la începutul anului trecut, am deschis noi centre de dezvoltare în România, Mexic, Columbia și Chile și am angajat peste 500 de noi colegi în aceste locații începând cu anul trecut.

Dar cel mai important, SoftServe oferă sprijin activ tuturor angajaților din Ucraina, inclusiv suport celor care s-au relocalat în străinătate și celor care s-au alăturat Forțelor Armate Ucrainene pentru a-și proteja libertatea. Toți cei care s-au mutat au beneficiat de o primă de relocalare, iar echipele locale au coordonat transportul și cazarea din zonele de risc. SoftServe a lansat, de asemenea, un program extins de sprijin pentru sănătatea mentală a angajaților și a rudelor acestora.

Reporter: Ce strategie ați abordat pentru a face față inflației, dobânzilor crescute, dar și diverselor crize, cum ar fi cea energetică?

Dan Paraschiv: Este o perioadă în care toate companiile trebuie să se uite la costuri și să eficientizeze cât de mult posibil, iar cele din industria IT nu fac notă discordantă. Fiind o

fondul accelerării procesului de digitalizare. Mai mult, companiile de consultanță estimează o creștere a pieței și anul acesta, chiar dacă, într-adevăr mai mică decât în anii precedenți. Există o tendință clară de digitalizare și automatizare. Analiza seturilor mari de date și inteligența artificială își pun tot mai mult amprenta în business și devin din ce în ce mai relevante pentru succesul în afaceri, la nivelul tuturor industriilor. Adopția la scară tot mai mare a acestor tehnologii noi oferă numeroase oportunități pentru sectorul IT, permițându-ne să ne dezvoltăm într-un ritm susținut.

La SoftServe, venim cu soluții IT la nivel global și deservim industrii variate, de la energie și petrol la industria medicală, finanțe, retail, auto sau producție. Specialiștii noștri au o expertiză extinsă, de la inginerie software, Cloud și DevOps la Big Data, AI, IoT sau securitate cibernetică. Mai mult, tendința către lucru la distanță și colaborarea virtuală au deschis noi posibilități de extindere a pieței globale.

Industria IT continuă să crească la nivel global, chiar dacă într-un ritm mai lent.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital și pentru a reduce decalajele față de statele din Uniunea Europeană?

Dan Paraschiv: Potențialul uman este uriaș – avem specialiști extrem de valoroși, mână de o pasiune reală pentru tehnologie, iar datorită lor, România este astăzi considerată un pol de talente în domeniul IT. Tot mai multe companii digitale relevante la nivel global pornesc din România. Zeci de companii mari au centre de excelență sau de cercetare-dezvoltare aici. Este un domeniu în care ne-am dezvoltat continuu în ultimii 10 ani și trendul pozitiv continuă, inclusiv pe fondul sprijinului oferit de stat prin schemele de ajutor și prin scutirea de impozit.

Unde există un decalaj, este în domeniul public. Lipsa de digitalizare din instituții ale statului este o provocare resimțită de fiecare dintre noi ca simpli cetățeni. Cu atât mai mult, cu cât restul vieții noastre este complet digitalizat. Pentru o evoluție este nevoie de o viziune și un plan detaliat de investiții căruia toate guvernele, indiferent de culoarea politică, să se dedice. Pași s-au mai făcut, însă izolată, prea timid. Este nevoie de un proiect cu o viziune mai amplă care

să fie implementat pe termen lung.

Reporter: Oferă România un cadru legislativ optim pentru dezvoltarea afacerilor din domeniu?

Dan Paraschiv: Evoluția din ultimii zece ani ne arată că România este atractivă. Pentru investitori, cea mai importantă este predictibilitatea. Dacă reușim să păstrăm un mediu economic predictibil, să reducem birocrația și să avem un dialog real între mediul privat și cel public, lucrurile nu pot evolua decât în bine.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului în viitorul apropiat?

Încă dinainte de pandemie. În 2021, SoftServe a lansat programul WorkX, prin care explorăm noi modalități de lucru, instrumente, tendințe și schimbări în așteptările echipei noastre globale, pentru a le oferi tuturor cea mai bună experiență de lucru. În prezent, în România lucrăm complet de la distanță, dar oferim și spații de lucru pentru cei care preferă să meargă la birou.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung?

Dan Paraschiv: Sunt câteva elemente centrale în viziunea compa-

parteneriatele pe termen lung. Avem parteneriate puternice și de lungă durată cu toți marii jucători din tehnologie: de la Google și Amazon la NVIDIA, iar clienții noștri sunt companii de top din domenii variate – de la producție la sectorul financiar. Iar această dedicare este recunoscută la nivel global. Spre exemplu, recent, am fost numiți partenerul anului de către NVIDIA.

Reporter: Ce decizii majore ați luat în ultimul an?

Dan Paraschiv: Intrarea pe piața din România a fost una din marile decizii strategice ale SoftServe în ultimul an, fiind singurul hub IT din regiune unde, până în 2022, nu avea prezență. Această mișcare întărește și mai mult poziția companiei în Europa.

Reporter: Am trecut de hopul 5G; ce așteptăm în continuare?

Dan Paraschiv: Internetul lucrurilor a devenit o realitate, totul este conectat, iar toate tehnologiile din această plajă vor continua să se dezvolte fundamental în următorii ani – vom avea orașe inteligente, mașini autonome, fabrici și case inteligente, iar anul acesta, prin ChatGPT, am făcut un salt uriaș și în ceea ce privește inteligența artificială. Fie că vrem, fie că nu, viitorul este conectivitate.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Dan Paraschiv: Inteligența Artificială (AI) vine cu avantaje evidente, de la îmbunătățirea eficienței operaționale la creșterea productivității sau generarea de oportunități noi de afaceri. Interesul pentru această tehnologie a crescut odată cu lansarea unor instrumente precum ChatGPT, care funcționează cu ajutorul inteligenței artificiale. Cu toate acestea, potrivit celui mai recent studiu global SoftServe, realizat în rândul a aproape 600 de lideri IT, deși există un entuziasm semnificativ atât față de Inteligența Artificială, cât și față de Machine Learning (ML), peste 40% dintre managerii IT intervievați consideră că liderii lor nu acordă suficientă importanță inteligenței artificiale.

Iar cel mai îngrijorător este faptul că 83% dintre respondenți sunt de acord că, în următorii cinci ani, singurii producători de software viabili din punct de vedere competitiv vor fi cei care au integrat cu succes funcționalitatea AI/ML în produse și în strategia generală de afaceri. Există deci o presiune ca aceste unelte să fie înțelese și implementate pentru succesul viitor.

Reporter: Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Dan Paraschiv: România se află într-o poziție favorabilă, cu un sector IT&C în creștere, un număr semnificativ de companii de tehnologie și start-up-uri inovatoare, dar și cu investiții importante în infrastructura digitală. Bineînțeles, există încă loc pentru dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor mai avansate, dar și pentru creșterea nivelului de digitalizare în diverse sectoare economice. Pentru SoftServe, România este o piață extrem de importantă datorită talenților și a proximității față de clienți. Tocmai de aceea, vrem să construim aici un centru de dezvoltare solid, care să deservească o parte importantă din clienții noștri globali. Obiectivul nostru de recrutare se menține, vrem să ajungem la 800 de angajați în următorii 3 ani.

Reporter: Vă mulțumim! ■

PIATA

”Inteligența artificială și analiza datelor își pun amprenta din ce în ce mai mult asupra domeniului IT&C”

(Interviu cu Gorkem Tursucu, CEO TotalSoft)

De dezvoltarea pieței de IT&C este o realitate pe care nimeni nu o poate contesta. Despre acest lucru, dar și despre provocările viitorului ne-a vorbit Gorkem Tursucu, CEO TotalSoft.

Reporter: Ce ne puteți spune despre piața de IT&C după ultimii ani, foarte agitați?

Gorkem Tursucu: Pe de-o parte au accelerat procesul de digitalizare prin trecerea la work from home, creșterea nevoii de conectare a sistemelor de lucru, automatizarea unor procese de business și modernizarea infrastructurii IT. Pe de altă parte, a crescut nevoia privind securitatea cibernetică și a readus în prim plan protecția datelor și a infrastructurii lor IT. Ca urmare, piața de IT&C din România a experimentat o creștere semnificativă a cererii pentru soluții digitale, deschizând noi oportunități companiilor de software de a-și consolida poziția pe piață. Un exemplu în acest sens este și TotalSoft, care în ultimul an a avut o creștere record de 26% a veniturilor comparativ cu 2022, creștere care continuă și primul trimestru în 2023.

Reporter: Cum a evoluat sectorul după reintrarea în normalitate, cel puțin din punct de vedere al interacțiunii directe între oameni?

Gorkem Tursucu: În sectorul IT, revenirea la birou s-a făcut treptat și nu în totalitate. Ca în multe alte companii, TotalSoft a adoptat modul de lucru hibrid care poate acomoda atât nevoia de a interacționa direct cu clienții sau colegii, cât și flexibilitatea de care are nevoie angajatul. Nu credem că în viitor vor exista modificări ale acestui mod de lucru, dar rămânem deschiși la orice opțiune care ne va permite să creștem satisfacția clienților și a angajaților.

Reporter: Ultimele evenimente globale au afectat proiectele pe care le derulați?

Gorkem Tursucu: TotalSoft are peste 1.000 de clienți în 41 de țări din 4 continente, acesta fiind unul dintre motivele pentru care drumul TotalSoft rămâne nezdrcinat în ciuda diverselor încercări prin care a

Reporter: Cum faceți față inflației, dobânzilor crescute, dar și diverselor crize, cum ar fi cea energetică?

Gorkem Tursucu: Pentru a se proteja împotriva riscurilor generale din piață, inclusiv pentru a face față inflației și dobânzilor crescute, TotalSoft a continuat să investească în soluțiile propriate și să dezvolte gama de produse și servicii oferite, în vederea diversificării veniturilor și atingerii unei baze mai largi de clienți. Totodată, a pus accentul pe eficiența operațională și a implementat modelul de lucru „Team of Teams” care asigură flexibilitatea necesară

serviciilor/soluțiilor care să crească competitivitatea clienților). Prin intermediul acestui program, TotalSoft a urmărit să-și consolideze capacitățile de livrare pentru soluțiile Charisma și să sporească satisfacția clienților.

Reporter: Care sunt oportunitățile aduse de ultimii ani pentru sectorul în care activați?

Gorkem Tursucu: Ultimii ani au adus numeroase oportunități pentru sectorul IT&C și aici mă refer în primul rând la creșterea cererii pentru soluții digitale, respectiv la o creștere semnificativă a cererii pentru soluții și servicii IT&C. Inteligența artificială și analiza datelor își pun am-

raportul cerere/ofertă?

Gorkem Tursucu: Așa cum am menționat anterior, cererea de soluții pentru digitalizare a crescut, iar oferta din partea companiilor software s-a diversificat pe măsură. Înșă, cererea de talente este mult mai mare decât profesioniștii calificați disponibili. Această situație duce la o competiție acerbă între companii resursele umane care au adaptat pachetele salariale și beneficiile pentru a deveni cât mai atractivi din acest punct de vedere.

Reporter: Care ar fi deciziile pe care autoritățile ar trebui să le ia de urgență pentru a dezvolta țara noastră din punct de vedere digital?

Gorkem Tursucu: Un prim pas foarte important ar fi digitalizarea administrației publice cu tot ce presupune acest lucru: eficientizarea operațiunilor, a îmbunătățirea comunicării cu cetățenii și asigurarea unor servicii mai accesibile și mai ușor de utilizat. Aceasta implică transformarea proceselor tradiționale bazate pe hârtie în procese digitale și utilizarea tehnologiei pentru a crește transparența. Au existat câteva inițiative importante și sperăm ca acestea să continue în toate sectoarele aparatului public, inclusiv în sănătate. Cu siguranță, astfel de proiecte majore vor reduce decalajele față de statele din UE și vor oferi companiilor de software o nouă direcție de dezvoltare. Un avantaj major pentru România este oportunitatea clară de adoptare a unor soluții de digitalizare bazate pe tehnologii de ultimă oră, ceea ce este mult mai dificil într-un stat european care și-a digitalizat procesele cu ani în urmă și se bazează acum pe soluții deja învechite, mult mai dificil de înlocuit și de întreținut.

Reporter: Avem un cadru legislativ optim pentru dezvoltarea afacerilor din domeniu?

Gorkem Tursucu: Legislația poate influența evoluția unei companii, dar considerăm că acest lucru nu este esențial în strategia pe termen lung a

unei companii, mai ales că în domeniul IT&C perspectivele de extindere în afară țării sunt destul de largi.

Există anumite facilități fiscale pentru companiile din industria software precum scutiri de impozit și deduceri fiscale care pot stimula dezvoltarea companiilor, dar cred că, în cele din urmă, o soluție software competitivă și servicii de calitate vor face diferența.

Reporter: Care este strategia organizației pe care o reprezentați pe termen mediu și lung? Ce decizii majore ați luat în ultimul an?

Gorkem Tursucu: Vom continua să investim în dezvoltarea soluțiilor TotalSoft și vom crește această valoare de la an la an. 2023 nu va face excepție, mai ales că vom dezvolta în continuare programul de parteneriate prin care să creștem capacitatea de livrare pentru soluțiile Charisma și să ne extindem amprenta pe piețele internaționale. Extinderea companiei pe piața globală va fi un obiectiv important, mai ales din perspectiva faptului că avem o combinație excelentă între forța de muncă calificată și soluțiile competitive care includ o experiență vastă și tehnologii de ultimă oră. Totodată, vom continua și programele

“TotalSoft are peste 1.000 de clienți în 41 de țări din 4 continente, acesta fiind unul dintre motivele pentru care drumul TotalSoft rămâne nezdrcinat în ciuda diverselor încercări prin care a trecut economia în ultima perioadă. De altfel, TotalSoft a înregistrat o creștere semnificativă a vânzărilor în primul trimestru al anului 2023, după o creștere anuală de 26% în 2022”.

de internship plătit prin care să atragem noi talente.

Reporter: Una dintre marile provocări ale momentului este Inteligența Artificială. Cum vedeți avantajele și dezavantajele dezvoltării acestui tip de tehnologie pentru sector, dar și pentru economie în general?

Gorkem Tursucu: Inteligența artificială era deja folosită într-o serie de soluții folosite pe scară largă, însă acum a devenit evident că se va extinde în toate domeniile, fiind accesibilă oricui. În mediul de business, inteligența artificială poate aduce automatizarea și eficiența operațională prin preluarea sarcinilor repetitive și rutiniere, permițând angajaților să se concentreze pe activități de valoare superioară. Noi deja aplicăm această tehnologie în chatbot-ul Timea, un asistent virtual care poate susține activitatea zilnică a diverselor departamente din cadrul unei companii. O altă direcție ar fi utilizarea inteligenței artificiale pentru a analiza volume mari de date pentru identifica trenduri, blocaje, noi soluții de personalizare a experienței clienților, etc.

Cred, însă, că știm prea puține acum pentru a vedea toate beneficiile, dar și dezavantajele pe termen lung.

Unde se află România pe harta europeană a digitalizării și a tehnologiei?

Gorkem Tursucu: Ca producător de tehnologie, România se menține pe un loc fruntaș în Europa și, treptat, treptat, ne facem auziți peste ocean. Ne menținem pe această poziție în primul rând datorită resursei umane bine pregătită. Deja avem mai multe start-up-uri de succes, avem produse proprii care se impun rapid pe piețele externe, am devenit mai mult decât un hub de dezvoltare software în regim de outsourcing.

Reporter: Vă mulțumim! ■

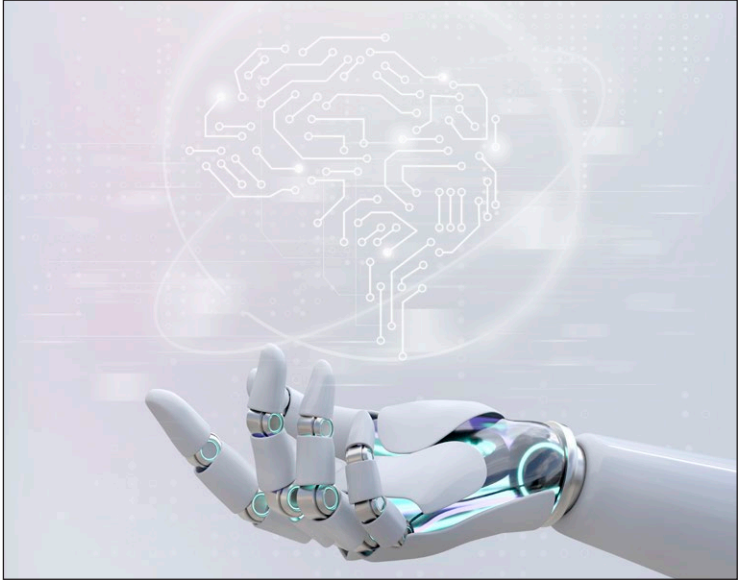
trecut economia în ultima perioadă. De altfel, TotalSoft a înregistrat o creștere semnificativă a vânzărilor în primul trimestru al anului 2023, după o creștere anuală de 26% în 2022. Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, veniturile organice din primul trimestru au crescut cu aprox. 23%, fiind determinate, în principal, de soluțiile cheie din portofoliu, respectiv Charisma Financial Services, Charisma ERP și Charisma HCM. Veniturile provin în cea mai mare parte de pe piața internă, însă compania a cunoscut și o creștere semnificativă a veniturilor generate de proiectele derulate pe piețele internaționale.

și se concentrează pe responsabilizarea echipelor mici numite „misiuni”, oferindu-le libertatea să ia decizii, să-și asume rezultatele și să înțelească cât mai sus.

Nu în ultimul rând, în 2022, TotalSoft a lansat un nou program de parteneriat care are ca scop atragerea de parteneri de business (care pot vinde, livra și oferi suport clienților pentru soluțiile TotalSoft), parteneri tehnologici (ce presupune deschiderea platformelor pentru integrări cu diverse soluții sau integrarea de noi tehnologii în soluțiile existente) și parteneri strategici (alături de care să promoveze pachete complexe de

prenta din ce în ce mai mult asupra domeniului IT&C și deschid noi oportunități pentru dezvoltarea de soluții inovatoare în domenii precum sănătate, retail, finanțe și multe altele. O altă direcție este și transformarea digitală a guvernelor și instituțiilor publice. Acestea au investit în digitalizarea serviciilor și proceselor lor, câteva exemple fiind eFacturare, SAF-T, eTransport. Acest lucru a generat oportunități pentru companiile din sectorul IT&C de a dezvolta și implementa soluții specifice pentru automatizarea proceselor de raportare către stat.

Reporter: Cum s-a modificat

STIRI

Întârzierea fondurilor europene blochează investițiile în digitalizare

Banii europeni sunt foarte importanți și pentru sectorul IT. IMM-urile sunt tot mai interesate de digitalizare și de accesarea de soluții digitale, precum softuri de contabilitate, de salarizare sau ERP-uri, prin fonduri europene, însă firmele românești nu se pot dota cu soluții de digitalizare, fiind afectate de întârzierea granturilor de la stat, potrivit NextUp Solutions. Calendarul oficial pentru acordarea granturilor destinate digitalizării IMM-urilor, din fonduri europene, prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), arată că depunerea proiectelor este estimată pentru începutul lunii iulie. Totuși, firmele care sunt interesate de aceste fonduri mai au luni bune de așteptare, având în vedere că evaluarea proiectelor este preconizată să se încheie anul viitor. Prin acest program, adresat parteneriatelor între firme non-IT și firme IT, IMM-urile din România au șansa să acceseze bani europeni pentru digitalizare, prin granturi de 500.000 euro – 3.000.000 de euro. Un alt program, prin care firmele non-IT pot obține granturi de până la 100.000 euro, este în stadiul de depunere de proiecte. În aceste condiții, specialiștii NextUp Solutions spun că așteptarea înseamnă bani pierduți și oportunități de business ratate. În așteptarea banilor europeni, business-urile nu stau pe loc, așadar nici investiția în digitalizare nu ar trebui să aștepte. Roxana Epure, Managing Partner NextUp Solutions a declarat: "Trebuie să încurajăm antreprenorii să se digitalizeze, fie că accesează fonduri sau nu, deoarece acesta este viitorul, iar tranziția spre o lume digitală le aduce avantaje, atât din punct de vedere financiar, cât și al consumului de timp și de resurse în general. De exemplu, poți investi între 4.000 și 8.000 de euro pentru un câștig de 50% la nivel de productivitate. Prin soluțiile oferite, vrem să ne asig-

urăm că utilizatorii noștri sunt în siguranță din punct de vedere legislativ, cu un minimum de efort din partea echipelor lor. Iar aici poate fi obținut acel avantaj competitiv, în condițiile în care cei care se digitalizează, fără să mai aștepte, își vor lăsa în urmă concurenții care încă nu au făcut pași în această direcție". Până în prezent, 150 de companii și-au arătat interesul să deruleze proiecte prin fonduri europene. Printre cele mai solicitate servicii sunt cele de implementare adaptate specificului industriilor de producție, distribuție și servicii. "Un soft potrivit trebuie să crească productivitatea echipei administrative cu cel puțin 30%. În comunitatea NextUp, productivitatea s-a mărit și cu 50% pentru o parte din echipa. Un soft potrivit, cu un număr mare de automatizări, înseamnă timp câștigat, mai puține erori și, în definitiv, o gestionare mai eficientă a resurselor și creștere a profitului", a mai adăugat Roxana Epure. Companiile care își grăbesc tranziția către lumea digitală vor avea de câștigat, având în vedere că până în 2030, la nivelul Uniunii

Europene, se dorește o integrare a tehnologiilor digitale de peste 90% în rândul întreprinderilor mici și mijlocii. Din păcate, România, alături de Bulgaria și Ungaria, se numără printre codage la digitalizarea IMM-urilor, potrivit ultimului raport DESI (Indicele economiei și societății digitale). Potrivit DESI, în România, dintre companiile care își stochează datele, doar 14% le analizează zilnic, 19% lunar, 29% trimestrial sau anual și 36% niciodată. Prin astfel de softuri implementate în companii, antreprenorii pot avea un control total și acces la informații, date realiste (business intelligence) și rapoarte financiare, care le oferă informații în timp real și posibilitatea de a lua decizii corecte. Aceasta duce la o creștere a predictibilității afacerilor. NextUp Solutions numără în prezent peste 5.500 de companii în portofoliul de clienți, iar pe fondul interesului mare pentru digitalizare, va atrage 250 de clienți noi. Anul acesta, NextUp Solutions mizează pe o creștere similară celei din 2022, adică 50%, ajungând la o cifră de afaceri de 15 milioane de lei. ■

„Valurile Inteligenței Artificiale” ajung la țarm la Mamaia

Inteligența Artificială este "vedeta" anului 2023. Termene.ro, platforma de business intelligence din România, care integrează date analizate cu ajutorul inteligenței artificiale despre companii, lansează „Valurile Inteligenței Artificiale”, o serie de sesiuni de lucru cu soluții concrete, bazate pe inteligență artificială, pentru antreprenorii și managerii din companiile românești. În cadrul acestora va fi explorat modul în care inteligența artificială poate fi implementată în companiile din România și vor arăta posibilitățile, limitele și riscurile asociate acestei tehnologii. În același timp, sesiunile de lucru vor dezbate modul în care antreprenorii români implementează inteligența artificială în afacerile lor pentru a scădea costurile, a înlocui angajați și a crește exponențial businessul. Adrian Dragomir, fondatorul Termene.ro și creatorul podcastului „Val-

urile Inteligenței Artificiale” a declarat: "Prin această experiență interactivă ne propunem să oferim o perspectivă clară asupra modului în care inteligența artificială poate transforma o afacere, indiferent de dimensiunea acesteia sau de sectorul în care activează. Oferim ocazia antreprenorilor și managerilor să interacționeze cu experți în inteligență artificială și să învețe cum să integreze această tehnologie în procesele propriiei afaceri. Totodată, aducem soluții practice și personalizate pentru implementarea AI și pentru eficientizarea proceselor prin intermediul tehnologiilor de automatizare". Adrian Dragomir, alături de alți experți în AI, digitalizare și automatizare, va organiza sesiuni zilnice la NUBA din Mamaia Nord, între 17 iulie și 24 august, în intervalul 11:00-13:00. Sesiunile vor fi interactive, iar antreprenorii și managerii vor avea șansa să primească feedback real și practic pe un proces crit-

ic din business. În același timp, vor obține pași concreți pentru a-și eficientiza business-ul cu ajutorul inteligenței artificiale, dar și soluții personalizate, conexiuni de afaceri și o înțelegere mai profundă a modului în care AI poate îmbunătăți orice business. Adrian Dragomir a mai precizat: "Seria de evenimente pe care le desfășurăm este dedicată antreprenorilor, managerilor sau oricui dorește să afle mai multe despre acest subiect. Accesul este gratuit, dar limitat de capacitatea locației. Vom avea 21 de sesiuni, dintre care în 16 vom lucra direct cu câte o companie pe cazuri concrete. Antreprenorii sau managerii se pot înscrie prin completarea unui formular pe site-ul termene.ro. Astfel, vor primi consultanță complet gratuit și personalizat. Ne propunem să aducem perspective valoroase și cunoștințe noi în cadrul sesiunilor". Întregul conținut va fi disponibil și pe o aplicație mobilă. ■

Implantarea de cipuri în creierul uman

Ambițiile oamenilor de știință trec uneori de limte. Omul viitorului va putea interacționa cu apartura din proipria casă ... cu gândul. Elon Musk a anunțat că dorește să doteze "anul acesta" o primă ființă umană cu implanturi neuronale de la compania sa Neuralink, a cărei tehnologie tocmai a fost autorizată în Statele Unite. "Sperăm că, mai târziu în acest an, vom realiza prima noastră implantare a unui cip la om, pentru cineva care

are o formă de tetraplegie", a detaliat miliardarul răspunzându-le unui copil și tatălui acestuia la finalul unei sesiuni de întrebări organizată la Dôme de Paris, în fața a 3.600 de persoane. "Vreau să liniștesc pe oricine s-ar putea teme de Neuralink. Va fi un proces destul de lent", a adăugat el. Neuralink, un start-up creat de Elon Musk, a primit aprobarea autorităților sanitare din SUA la sfârșitul lunii mai pentru a-și putea testa implanturile cerebrale pe subiecți umani. Țelul multimiliardarului este ca, prin in-

termediul cipurilor implantate în creierul uman, acesta și computerele să comunice în mod direct. Pe termen mediu, obiectivul este de a ajuta persoanele paralizate, care suferă de leziuni ale măduvei spinării sau care sunt afectate de boli neurologice precum boala Parkinson. Obiectivul pe termen lung este crearea unei relații simbiotice între oameni și inteligența artificială, care ar putea atenua frontierele dintre gândirea umană și computer. ■

Telefoanele pliabile, la mare preț

Telefoanele pliabile prezintă un segment foarte interesant pe o piață în continuă mișcare. Samsung va scumpi cel puțin unul din cele două smartphone-uri

pliabile pe care se pregătește să le prezinte, în comparație cu modelele pe care vine să le înlocuiască, iar scumpirea se anunță a fi una chiar consistentă. Galaxy Z Flip 5, cel mai ieftin din cele două smart-

phone-uri pliabile pe care Samsung le va lansa în curând ar urma să coste 1.300 de euro (versiunea cu 8GB RAM și 128GB stocare). Spre comparație, aceeași versiune de Galaxy Z Flip 4 costa 1.100 de euro în momentul lansării. Asta se traduce printr-o scumpire de 20% față de anul trecut. Prețul ridicat nu este ieșit din comun pentru smartphone-urile pliabile, care reprezintă în continuare o nișă pe care nu toți și-o permit. Samsung, conform specialiștilor, consideră chiar și cu prețurile mari de până acum că mai este loc de scumpiri. Asta în condițiile în care anul acesta există mai multă concurență. Alături de producătorii chinezi, de anul acesta există pe piață și Pixel Fold, smartphone-ul pliabil al celor de la Google. Din câte se pare, Galaxy Z Flip 5 va avea un ecran extern mai mare decât modelul precedent, de 3,4 inch, care va putea afișa mai multe informații, devenind, astfel, mai util. În luna iulie, producătorul coreean va organiza un eveniment în care-și va prezenta ambele smartphone-uri pliabile, Galaxy Z Flip 5 și Galaxy Z Fold 5. ■

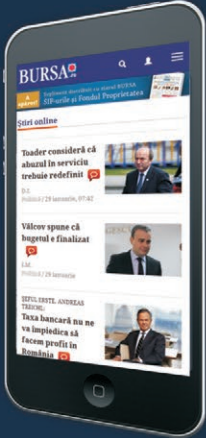

STAI CONECTAT CU ZIARUL BURSA

www.bursa.ro

m.bursa.ro

Ziarul BURSA
pe Facebook